

Universitat de Barcelona

Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Grau en Informació i Documentació

Curs 2014 – 2015

Treball de Fi de Grau:

**Estudi de la gestió documental en les
televisions catalanes de referència**

Alumne: Lluís Inarejos Vendrell, NIUB: 14587602

Tutor: Javier Guallar

Sumari

1. Títol i Tema	5
1.2 Marc teòric: la documentació televisiva catalana	5
1.3 Revisió bibliogràfica	7
2. Objectiu i Metodologia	10
2.1 Objectiu	10
2.2 Metodologia	10
<i>2.2.1 Mostra i recollida de dades</i>	<i>10</i>
<i>2.2.2 Mètode de recerca: la recerca descriptiva</i>	<i>12</i>
2.3 Tècniques de recerca	12
<i>2.3.1 L'entrevista</i>	<i>12</i>
<i>2.3.2 Anàlisi de documents públics</i>	<i>13</i>
<i>2.3.3 El formulari de dades</i>	<i>14</i>
<i>2.3.4 L'observació</i>	<i>14</i>
3. Presentació de les quatre televisions	15
3.1 Barcelona Televisió	15
3.2 8tv	16
3.3 Televisió de Catalunya	18
3.4 Radio Televisió Espanyola	19
4. Resultats	22
4.1 Organització i estructura	23
<i>4.1.1 Organigrama i fluxos de treball</i>	<i>23</i>

4.1.2 Camps de treball	24
4.2 Software	25
4.2.1 Eines documentals	25
4.2.2 Debilitats del programari	26
4.3 Selecció	26
4.3.1 Política de preservació	26
4.3.2 Selecció d'originals de rodatge	27
4.4 Catalogació i anàlisi documental	28
4.4.1 Models de catalogació	28
4.4.2 Nivell de descripció	29
4.4.3 Xuclament de dades	30
4.5 Digitalització i nous fluxos de treball	30
4.5.1 El pas d'analògic a digital	30
4.5.2 Fons antic	31
4.5.3 Processos de digitalització	32
4.6 Usuaris	33
4.6.1 Vincle professional	33
4.6.2 Peticions dels usuaris	34
4.6.3 Formació d'usuaris	35
4.7 Productes documentals	36
4.8 Cadena de producció i propostes de contingut	37
4.9 Web de la televisió	38
4.10 Difusió	39

4.11 Diferències i vincles amb altres televisions	39
4.12 Futur del departament i del perfil professional	40
5. Resum de declaracions	42
6. Discussió i conclusions	46
7. Mancances i possibles estudis futurs.....	53
8. Bibliografia	56
9. Annexos	60
9.1 Àudios de les entrevistes	60
9.2 Entrevista	61
9.3 Formulari de dades	64

Índex de figures

Taula 1. Mostra de l'estudi de camp (4 documentalistes)

Taula 2. Compendi de dades de l'estudi de camp

Taula 3. Resum de declaracions

Taula 4. Resum de temes emergents

Índex de fotografies

Fotografia 1. Departament de Documentació de Barcelona Televisió

Fotografia 2. iNews (Barcelona Televisió)

Fotografia 3. Departament de Documentació de 8tv

Fotografia 4. VSN Archive (8tv)

Fotografia 5. Departament de Documentació de Televisió de Catalunya

Fotografia 6. Digiton (Televisió de Catalunya)

Fotografia 7. Radio Televisió Espanyola (Sant Cugat del Vallès)

Fotografia 8. AVID (Radio Televisió Espanyola)

Llista d'abreviatures

BTV: Barcelona Televisió

RTVE: Radio Televisió Espanyola

TVE: Televisió Espanyola

TVC: Televisió de Catalunya

CCMA: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

1. Títol i Tema

- Títol del treball:

Estudi de la gestió documental en les televisions catalanes de referència

- Temàtica del treball: *La Documentació Televisiva*

La documentació televisiva és una branca de la documentació audiovisual que tracta documents propis de les televisions, ja siguin generats per elles mateixes o bé adquirits, per exemple una emissió de la casa o una notícia internacional provinent d'una agència. Els responsables de garantir la preservació i recuperació d'aquests documents són els departaments de documentació de les televisions, que solen néixer en el moment de creació de la mateixa cadena. Aquests departaments, que fins ara havien tingut un paper molt discret a les cadenes televisives, es converteixen en un element fonamental del procés de producció audiovisual un cop arribats els nous formats digitals. La digitalització ha generat nous fluxos de treball com ara la gestió de continguts i ha contribuït a la publicació de molts articles especialitzats en la temàtica. Autors com Teresa Agirreazaldegui, Alícia Conesa o Eugenio López de Quintana han estat alguns dels més destacats.

1.2 Marc teòric: la documentació a la televisió catalana

El marc actual de la documentació televisiva, des d'una perspectiva general, es caracteritza per no tenir un únic model adoptat pel conjunt de les cadenes. A Catalunya passa exactament el mateix. Són moltes les diferències entre els diferents departaments degut a diversos factors:

- En primer lloc, l'àmbit territorial que abasten. Ens trobem amb televisions locals (Barcelona Televisió), televisions autonòmiques (Televisió de Catalunya i 8TV) i televisions estatals amb delegacions autonòmiques (Radio Televisió Espanyola). Podem afirmar que el volum de material que genera una televisió serà major o menor en funció de la dimensió territorial amb la qual treballen.
- En segon lloc, cal referir-se al moment en el qual neixen aquestes televisions. Podem diferenciar dues tipologies de televisions: les nascudes analògiques i les nascudes digitals. En el cas de 8TV per exemple, neix l'any 2006, moment àlgid

dels nous formats digitals. Aquestes televisions no disposen de fons retrospectiu i per tant, no han de fer digitalització ni han hagut de patir canvis en els fluxos de treball. Televisions de més de 20 o 30 anys com Televisió de Catalunya o Televisió Espanyola han passat de treballar amb bases de dades referencials i catalogant amb fitxes en paper a adaptar-se a softwares digitals com per exemple *Digiton*. Aquesta transició implica més volum de feina al departament: adaptar-se al canvi assumint nous rols professionals i afrontant la longeva tasca de la digitalització.

- A aquest panorama heterogeni cal afegir-hi un factor més que afecta al departament de documentació: l'equipament i el programari. Aquests van estretament lligats amb el pressupost i la distribució d'aquest per part de les televisions. Algunes televisions disposen de més i millor equipament, la qual cosa agilitza molt més els fluxos de treball. És important poder comptar amb un programari flexible que pugui oferir solucions en totes les fases del circuit documental. La realitat actual és que hi ha molta varietat en quant als programaris en els entorns televisius. Alguns exemples són *Digiton* a Televisió de Catalunya o *Tarsis* a Barcelona Televisió.
- També cal fer referència al volum de documentació pròpia generada per les televisions. Una característica que tenen en comú tots els departaments és que l'emissió produïda per la casa és prioritària i es cataloga amb més detall. Televisió de Catalunya, per exemple, genera una enorme quantitat de programes més enllà dels informatius: *El Convidat*, *El Foraster*, *Oh Happy Day*, *Cuines*, etc. Mentre que la programació pròpia d'altres televisions com ara 8TV se centra en dos únics eixos, *8 al dia* i *Arucitys*. Cadascuna de les dues situacions genera més o menys feina per part del departament i, alhora, més o menys necessitat de personal.
- L'últim punt a tenir en compte és la indefinició del perfil professional en qüestió. El documentalista televisiu se situa en un marc en el qual també hi participa activament el periodista. Aquest context sovint repercuteix en un context en el qual el periodisme afronta competències pròpies de la documentació.

Aquest treball, a banda de descriure el panorama actual de la documentació televisiva a través de l'anàlisi d'aquests quatre mitjans, es proposa poder reflexionar sobre el futur del documentalista i intuir per quin camí evolucionaran els serveis de documentació. A les tasques tradicionals del documentalista audiovisual ara s'hi han d'afegir altres de gestió de continguts digitals en tota la cadena de producció. El nou context digital obliga a establir diferents fluxos de treball. Alguns dels reptes actuals són els projectes de digitalització dels fons analògics de les televisions.

Aquest és un àmbit tan diferenciat en cadascun dels diferents mitjans que convida a plantejar possibles models normalitzats que afavoreixin, entre altres coses, l'intercanvi d'informació audiovisual. Alhora, també resulta inevitable reflexionar sobre el camí de la professió: treballaran directament a les redaccions? Es convertiran en gestors de contingut? Desapareixeran?

1.3 Revisió bibliogràfica

Les publicacions sobre documentació a les televisions han estat especialment abundants en els darrers deu anys arran de la irrupció dels formats digitals, fet que ha transformat per complet aquest àmbit. Aquest treball s'ha ajudat d'una important base bibliogràfica seleccionada, fonamentalment, a partir del criteri temporal. En un context tant canviant, els articles científics d'actualitat prenen molta més importància ja que se situen al dia de les noves formes de treball als departaments de documentació.

Per a la localització d'aquests articles s'han consultat dues bases de dades espanyoles, *ISOC* i *Dialnet*, i dues bases de dades internacionals, *LISA* i *E-LIS*. També s'han fet cerques a partir d'autors concrets i de reculls bibliogràfics dels mateixos articles. Les revistes científiques més importants sobre aquesta temàtica en el nostre territori són *El profesional de la información* i *Cuadernos de documentación multimedia*.

En totes les bases de dades s'han fet les mateixes cerques per tal de ser exhaustius en la obtenció d'articles sobre documentació televisiva. Les cerques s'han fet en castellà, català i anglès a partir d'aquests termes: *documentació audiovisual*, *documentació televisió*, *arxius televisió* i *televisions*. Les temàtiques més habituals en els articles són l'anàlisi de centres concrets, les generalitats de l'àmbit i la digitalització. Alguns dels autors més importants en la matèria són Jorge Caldera Serrano, Eugenio López de Quintana, Paloma Hidalgo i Teresa Agirreazaldegui.

S'han trobat alguns articles centrats en la documentació dels centres concrets analitzats en aquest treball. En el cas de BTV, el mateix documentalista entrevistat en aquest estudi, en Tomeu Mas, analitza les funcions del documentalista a la seva televisió (Martínez i Mas, 2010). De Televisió de Catalunya hi ha un article clau, publicat per la cap del departament, l'Àlicia Conesa, en el qual explica l'evolució del departament en els darrers anys (Conesa, 2013). De la documentació a RTVE es fan anàlisis en diversos articles, com ara els de Iris López de Solís (Lopez de Solís, 2014) o Paloma Hidalgo (Hidalgo, 2013), ambdues documentalistes de la casa. De 8tv no s'ha trobat cap publicació al respecte. Cal tenir en compte el context d'aquesta televisió: una televisió petita, relativament nova, en ple creixement i amb un departament de documentació format per dues persones.

López De Quintana i Caldera Serrano han estat dos autors especialment influents en el marc de la documentació televisiva. Caldera analitza la temàtica des d'un punt de vista general (Caldera i Arranz, 2012), mentre que López De Quintana va una mica més enllà, analitzant els possibles reptes futurs dels departaments de documentació (López De Quintana, 2014). Són dues de les publicacions clau en documentació televisiva. De fet, ambdós són dels autors que més publiquen, tal i com ens mostra Lourdes Castillo en el seu article publicat a *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, en el qual presenta un ranking dels autors amb més publicacions (Castillo, 2014). Cal citar també Alfonso Yepes i Paloma Hidalgo com a dos dels autors de més trajectòria en l'àmbit, que també han estat claus en la visió de la documentació audiovisual.

A banda de l'article de Lourdes Castillo, se n'han recuperat alguns més de *BiD* especialment rellevants, com ara el de Teresa Aguirrezaldegui, el qual se centra en la documentació que prové d'informatius (Aguirrezaldegui, 2011) o el del tutor d'aquest mateix treball, Javier Guallar, en el qual fa una revisió de les publicacions sobre documentació periodística publicades a l'Estat espanyol durant el període 1997-2002 (Guallar, 2003). També és autor, juntament amb Mabel Giménez i Laura Anton, d'altres articles importants consultats durant l'elaboració d'aquest treball.

Certs articles han esdevingut clau per al coneixement d'algunes qüestions concretes dels departaments de documentació. De l'article de Mabel Giménez i Javier Guallar (Giménez; Guallar, 2014) ha estat molt interessant consultar quins són els diferents tipus de productes documentals generats pels documentalistes, un dels temes importants

que analitza aquest estudi. En el cas de la “lluita” entre periodistes i documentalistes, els quals envaeixen mútuament els seus camps de treball, hi ha un article especialment rellevant de Baranda del Campo (Baranda del Campo, 2012). Sobre els drets de les imatges, Iris López escriu un estudi interessant en el qual aborda la cobertura, l’ús i la gestió de les fonts audiovisuals alienes (López de Solís, 2014). I en referència a la digitalització a les televisions, s’ha localitzat un article que explica la qüestió des d’un punt de vista tècnic (González Ruiz; Térmens; Ribera, 2012).

La presentació dels resultats d’aquest treball s’ha basat en el format utilitzat per Elvira García de Torres i altres autors en el seu article “*Uso de Twitter i Facebook por los medios iberoamericanos*” (García de Torres, *et al.*, 2011): els autors estructuren la informació per temes i recullen, entre cometes, aquells fragments més rellevants de les declaracions dels professionals.

2. Objectiu i Metodologia

2.1 Objectiu

Es presenten quatre entorns televisius diferents: Televisió de Catalunya, Radio Televisió Espanyola, Barcelona Televisió i 8tv. Es desenvoluparà un anàlisi en profunditat de tots ells en relació als seus respectius departaments de documentació per tal de descriure el panorama actual d'aquest perfil professional en el nostre territori. Es pretén constatar i descriure com estan estructurats els departaments respecte l'entitat mare, quins són els seus fluxos de treball, amb quin programari i equipament treballen, com s'han adaptat als formats digitals, com duen a terme les tasques de catalogació i conservació dels materials d'arxiu i com i a través de quins productes es relacionen amb els seus usuaris. Aquesta labor de recerca descriptiva es proposa donar peu a una reflexió sobre el paper actual i futur del professional de la documentació en aquest àmbit, així com establir un estudi comparatiu entre els diferents mitjans esmentats.

2.2 Metodologia

El primer punt de partida és la tria d'un tipus de recerca que determinarà quines tècniques es faran servir per a la recollida d'informació. La classificació que s'ha seguit és la presentada per Abadal (2002) en l'assignatura Mètodes i tècniques de recerca en Biblioteconomia i Documentació del programa de doctorat interuniversitari (UB-UAB).

- Mètode de recerca: Recerca descriptiva
- Tècniques de recerca: Estudi de Cas, Entrevista, Formulari de Dades i Observació (combinació de 4 tècniques amb predomini de l'Entrevista).

2.2.1 Mostra i recollida de dades

Per donar resposta als objectius marcats es realitza un estudi de recerca descriptiva en el qual s'analitzen quatre departaments de documentació de quatre televisions diferents catalanes. S'ha seleccionat la següent mostra:

Mostra	
Departaments de documentació	Documentalistes entrevistats
Barcelona Televisió	1 (durada: 00:27:21)
8 tv	1 (durada: 00:35:49)
Televisió de Catalunya	1 (durada: 00:37:39)
Televisió Espanyola (Catalunya)	1 (durada: 00:49:24)
Justificació de la tria de la mostra	
S'han seleccionat les cadenes televisives de referència en el territori català tenint en compte els factors d'audiència i prestigi periodístic. S'ha triat la televisió pública per excel·lència, Televisió de Catalunya, i també la privada, 8tv, que està en ple procés de creixement. Per altra banda, s'ha triat la televisió local de la capital catalana: Barcelona Televisió i, per últim, la televisió pública a nivell estatal: Radio Televisió Espanyola.	
Total de la mostra	
4 documentalistes (en el cas de l'entrevista a 8tv, cal dir que hi ha intervencions d'un segon periodista)	

Taula 1: mostra de l'estudi de camp (4documentalistes)

- Tomeu Mas (Barcelona Televisió). Contactat a través de Borja Aliaga (va ser periodista en pràctiques en aquesta televisió). D'en Tomeu hi ha publicat al BiD un article amb Virgínia Martínez "El periodista audiovisual del Centre de Documentació de Barcelona Televisió".
- Caterina Riera (8 TV). Contactat a través de Jordi Ortega (càmera de *8 al dia*)
- Àngels Serres (Barcelona Televisió). Contactat arran de la meua experiència a TV3 en motiu del Pràcticum.
- Dolors Gonzalo (Radio Televisió Espanyola). Contactat a través de Javier Guallar.

Amb tots ells s'ha concretat, per mitjà de correu electrònic, una data per a fer l'entrevista, fent-los saber que seria enregistrada. Els enregistraments sonors han permès fer-ne la transcripció. D'aquesta manera s'han recollit les dades en dos formats diferents: àudio i text.

2.2.2 Mètode de recerca: la recerca descriptiva

El mètode escollit per afrontar aquest estudi de cas és la recerca descriptiva. Aquest model estudia els esdeveniments tal com apareixen en l'actualitat, en el panorama vigent. La seva finalitat és descriure els fenòmens en el moment que tenen lloc. Per tant, l'aportació d'aquest treball a l'àmbit de la documentació televisiva és descriure la situació actual a partir de l'anàlisi de quatre centres concrets i de la comparació entre ells per tal d'arribar a conclusions i intuir passos futurs.

Esdevé la necessitat de visitar cadascun dels centres en la freqüència que sigui possible. La visita al centre permetrà dur a terme l'element metodològic clau del treball: l'entrevista amb un documentalista televisiu. Aquesta serà la principal font d'informació sobre els punts que s'estudien en aquest treball: organització i estructura, software, selecció, catalogació i anàlisi documental, digitalització i nous fluxos de treball, usuaris, productes documentals, cadena de producció i propostes de contingut, web de la televisió, difusió, diferències i vincles amb altres televisions i futur del departament i del perfil professional. L'entrevista es complementarà amb un formulari de dades a omplir per part dels departaments en el qual es concreta la fitxa general, els noms i característiques dels programaris i els àmbits de treball.

2.3 Tècniques de recerca

2.3.1 L'entrevista

Per analitzar el perfil i les particularitats de cada departament, s'han fixat una sèrie de temes que es plantejaran en una entrevista. Aquesta es farà a un documentalista de cada centre, serà enregistrada i, posteriorment, transcrita. Es preveu una durada aproximada entre 25 i 40 minuts. Els temes a tractar són:

- Organització i estructura: Organigrama i fluxos de treball, Camps de treball
- Software: Eines de treball, Debilitats del programari
- Selecció: Política de preservació, Selecció d'originals de rodatge

- Catalogació i anàlisi documental: Models de catalogació, Nivell de descripció, Xuclament de dades
- Digitalització i nous fluxos de treball: El pas d'analògic a digital, Fons antic, Processos de digitalització
- Usuaris: Vincle professional, Peticions dels usuaris, Formació d'usuaris
- Productes documentals
- Cadena de producció i propostes de contingut
- Web de la televisió
- Difusió
- Diferències i vincles amb altres televisions

L'entrevista pren com a objectiu rebre informació per part del professional del centre sobre cadascun d'aspectes concrets relacionats amb el Departament de Documentació en qüestió.

- En cas que l'entrevista no esdevingui satisfactòria, es tornarà a sol·licitar una de nova si existeix la possibilitat.
- La durada de l'entrevista dependrà de la dedicació personal i disponibilitat del documentalista en qüestió.

2.3.2 Anàlisi de documents públics

Per poder treure conclusions sobre els diferents departaments de documentació ens caldrà informació concreta que complementi l'entrevista. Es tracta de documents que reforcin les idees extretes a partir d'ella:

- Captures de pantalla d'interfícies del programari que fan servir. Són especialment interessants les interfícies de catalogació, cerca i recuperació dels vídeos.
- Productes del propi departament: tesaurus, llistats, recomanacions, manuals d'ús, criteris de selecció.
- Publicacions internes: presentacions en *powerpoint* sobre el departament i el programari.

- Publicacions especialitzades en la televisió en qüestió. *El Profesional de la Información y Cuadernos de Documentación Multimedia* són algunes de les fonts d'informació més importants sobre documentació televisiva.

2.3.3 *El formulari de dades*

Aquest formulari recull totes aquelles dades concretes que es tracten en l'entrevista per tal d'obtenir una fitxa general de cada departament. És un recurs de caràcter quantitatiu que inclourà dades sobre la organització i estructura del departament (nombre de documentalistes, any de naixement, càrrecs...), el software (nom, any d'entrada, breu descripció...), el fons retrospectiu (nombre de documents, formats, nombre de documents digitalitzats...), els productes generats pel departament i la indicació de quins són els seus col·lectius d'usuaris.

2.3.4 *L'observació*

L'entrevista és l'activitat fonamental per la qual es fan les visites als centres de documentació. No obstant, aquestes no deixen de ser experiències empíriques al propi centre que permeten observar el departament, la resta de la casa i els programaris des de dins.

És interessant poder experimentar *in situ* una sessió de treball al Departament per tal de poder descriure amb més fonament com desenvolupen el tractament documental dels seus documents.

3. Presentació de les 4 televisions

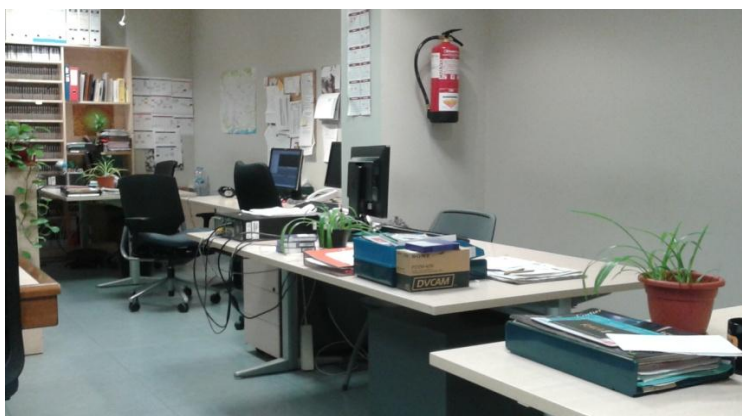
3.1 Barcelona Televisió

Barcelona Televisió (BTV) és una cadena de televisió pública gestionada per l'Ajuntament de Barcelona (Informació i Comunicació de Barcelona). És la televisió local de la ciutat consolidada com a cadena de proximitat, amb una aposta clara per la qualitat, la informació i la participació. Les emissions començaren l'any 1994 als estudis de Via Laietana de Barcelona i, 11 anys més tard, l'entitat es va traslladar al districte tecnològic 22@, al Poble Nou, on hi és actualment. Té cobertura a bona part de l'àrea metropolitana de Barcelona.

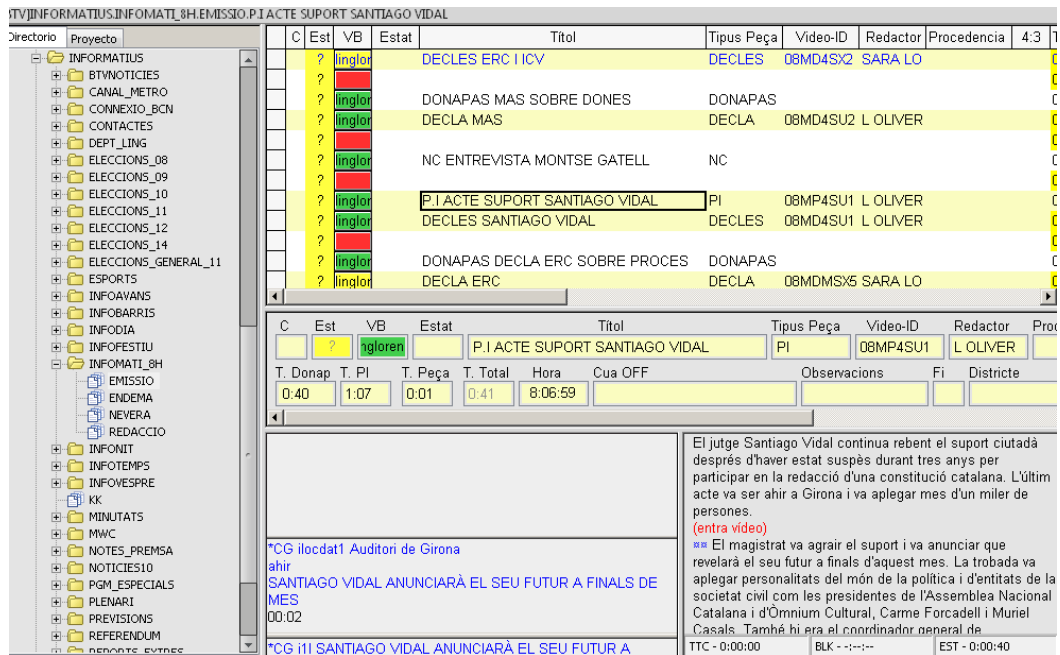
El departament de documentació de Barcelona Televisió neix l'any 1994, juntament amb la creació de la cadena. La Mireia Udina és la cap del departament que, actualment, està format per sis professionals: quatre gestors de continguts i dos documentalistes. Els àmbits de treball on intervé el departament són: informatius, esports i programes d'entreteniment.

Per a dur a terme les seves tasques fan servir tres programaris diferents:

- *Tarsys* (des del 2003), és un software per a la gestió de documents audiovisuals.
- *I-news* (des del 2003), és un software per a la redacció de notícies i per a confeccionar les escaletes d'emissió.
- *News Cutter* (des del 2003), és un software per a l'edició de vídeo.

Fotografia 1: Departament de Documentació de Barcelona Televisió

Fotografia 2: iNews (Barcelona Televisió)

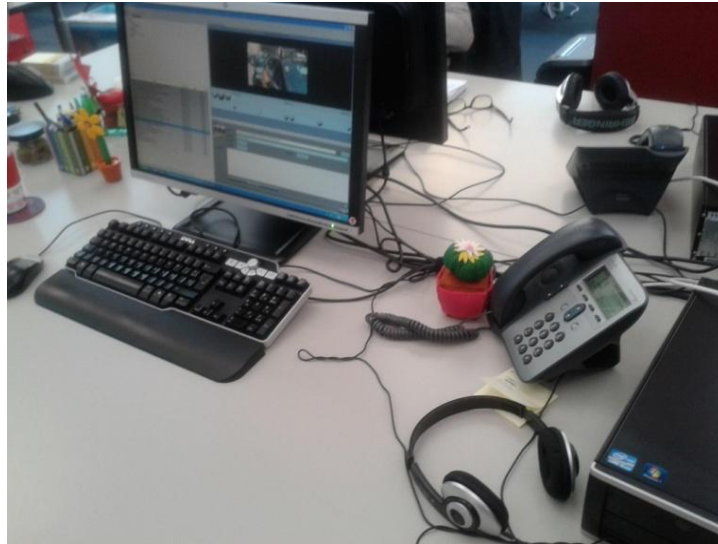
Barcelona Televisió disposa de fons retrospectiu que és gestionat pel propi departament de documentació. Es tracta, aproximadament, de 4000 *btcam sp* i 13000 *dvcam*. Les tasques de digitalització han permès fins ara convertir 500 cintes Ito4 que es tradueixen en unes 26.000 hores de material digitalitzat. Actualment, les tasques de digitalització estan en *stand-by*, ja que la feina regular del departament no ho permet.

Els productes que genera aquest departament són: tesaurus, manuals de catalogació i descripció, efemèrides i sessions formatives. Els seus usuaris són periodistes, editors, redactors, dissenyadors gràfics, el departament jurídic i departaments d'altres televisions.

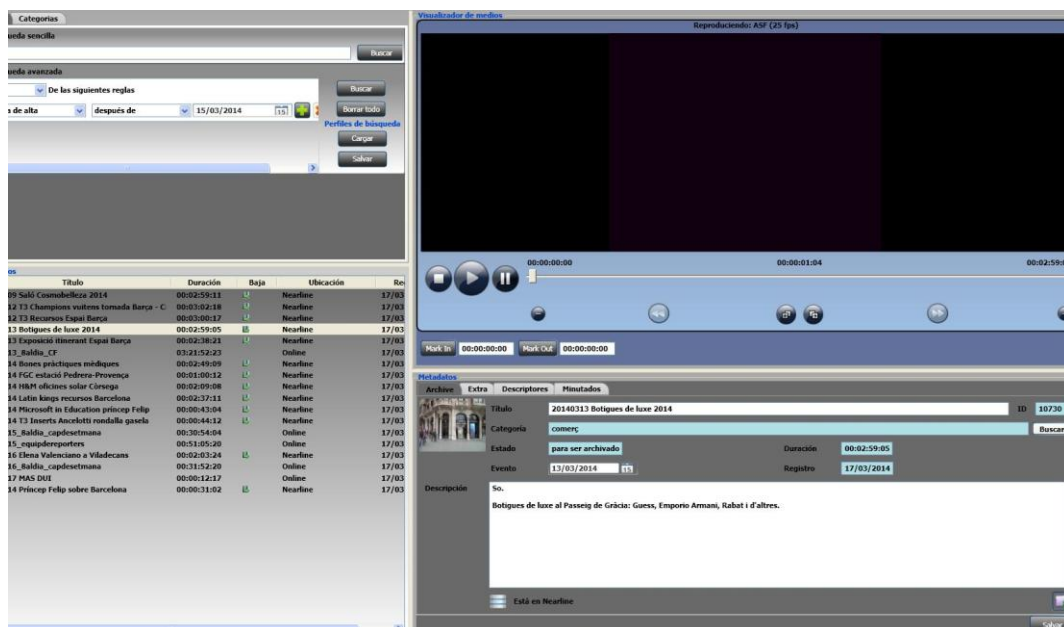
3.2 8tv

8tv és una televisió privada de Catalunya que pertany al *Grup Godó*. Pren com a eslògan “la privada de Catalunya”. Es caracteritza per oferir una programació de caire generalista basada en l’entreteniment i adreçada al públic familiar català. S’estructura en dos eixos fonamentals: *8 al dia*, amb en Josep Cuní, i *Arucitys*, amb Alfons Arus. Una Les emissions comencen el 2001 amb el nom de City TV, a partir de 2006 la marca fou Td8 i, abans d’acabar el mateix any, va passar a anomenar-se 8tv.

El departament de documentació de 8tv neix el 2011 amb l'entrada d'en Josep Cuní a l'emissora. Cal dir que es dedica exclusivament a gestionar material generat pel programa d'actualitat *8 al dia* presentat pel reconegut periodista català. Està format per dos documentalistes. Per a dur a terme les seves tasques fan servir el programari *VSN Archive*, un software de gestió de material audiovisual.

Fotografia 3: Departament de documentació de 8tv

Fotografia 4: VSN Archive (8tv)

Aquesta unitat no disposa de fons retrospectiu ja que es va perdre anys enrere. Actualment disposen d'uns 14.000 arxius digitals. Té la peculiaritat d'haver nascut ja en l'era digital. Els productes que genera aquest departament són: tesaurus (amb cronologies dins dels descriptors) i sessions formatives. Els seus usuaris són periodistes, editors, redactors, informàtics i dissenyadors gràfics. Ocasionalment atenen peticions legals a usuaris externs com ara els mossos d'esquadra, per a processos judicials.

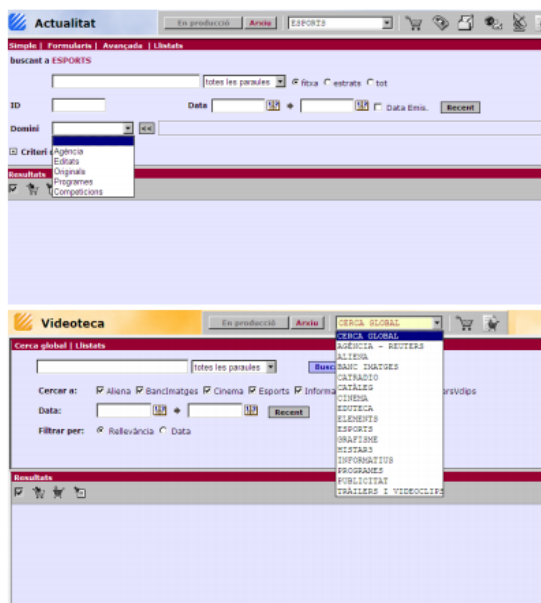
3.3 Televisió de Catalunya

Televisió de Catalunya és la televisió pública catalana que forma part de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i que nasqué l'any 1983. Gestiona diferents canals de televisió: TV3, El 33, 3/24, Canal Super3, Esport 3 i TV3 HD. També ofereix el portal interactiu TV3i. En la seva condició de televisió pública, ofereix una programació adreçada a tots els públics. Els estudis estan ubicats a Sant Joan Despí.

L'any 1983, un grup de documentalistes va viatjar a París, on van aprendre a analitzar els documents audiovisuals i a constituir un arxiu. Actualment, sota la direcció d'Alicia Conesa, el departament està format per 40 professionals. Els àmbits de treball on intervé el departament són: informatius, esports, programes d'entreteniment, web, documentació escrita i digitalització de fons antic. Per a dur a terme les seves tasques fan servir el programari *Digiton*, una eina de treball adaptable per al propi departament i per als seus usuaris.

Fotografia 5: Departament de Documentació de Televisió de Catalunya

Fotografia 6: Digitation (Televisió de Catalunya)

Televisió de Catalunya disposa de fons retrospectiu gestionat pel propi departament de documentació. Suposa una part molt important del patrimoni audiovisual català i es reutilitza constantment per a l'elaboració de nous continguts.

Els productes que genera aquest departament són: tesaurus, manuals de catalogació i descripció, efemèrides, cronologies, dossiers temàtics, previsions i sessions formatives. Els seus usuaris són periodistes, editors, redactors, informàtics, premsa, dissenyadors gràfics, el departament jurídic i altres departaments de documentació aliens.

3.4 Radio Televisió Espanyola (Catalunya)

Radio Televisió Espanyola (Catalunya) és un centre de producció que forma part de la corporació Radio Televisió Espanyola (RTVE). Des d'aquests estudis es produeixen alguns programes de Televisión Española. El centre es fundà l'any 1959 als estudis Miramar de Barcelona i l'any 1983 es traslladaria a la seva ubicació actual, a Sant Cugat del Vallès. És un dels centres autonòmics de la televisió estatal amb més activitat ja que gestiona alguns canals al complet com per exemple Teledeporte. Les emissions en català es fan en desconnexió.

La cap actual del departament és la Dolors Gonzalo i compta amb un equip de 26 persones: 16 documentalistes, 4 administratius de videoteca, 2 documentalistes de digitalització, 1 documentalista de ràdio i 2 gestors de contingut. Els àmbits de treball

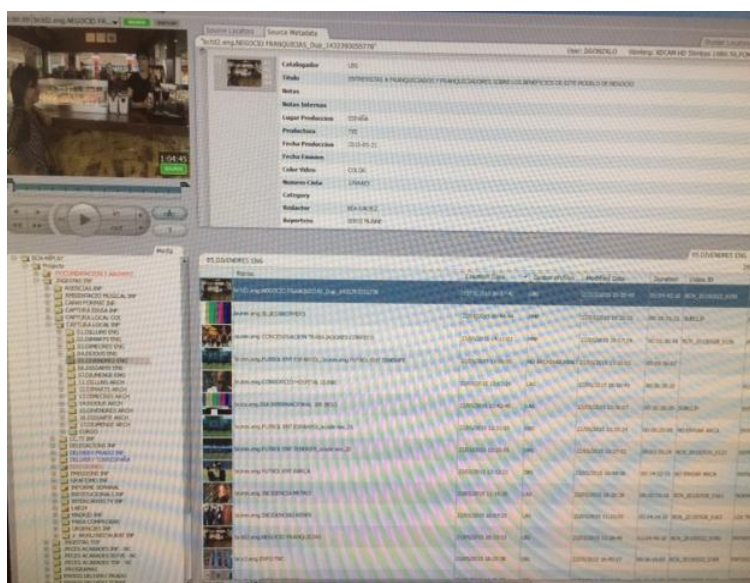
on intervén el departament són: informatius, esports, programes d'entreteniment, web, documentació escrita i digitalització de fons antic.

Per a dur a terme les seves tasques fan servir dos programaris diferents:

- *AVID* (des del 2010), és un sistema d'ingesta, catalogació i arxivat en sistema de producció. Els documents es mantenen en alta resolució uns 10 o 15 dies, després s'esborra l'alta i, si es necessiten, s'han de restaurar.
- *ARCA* (des del 2011), software propi, gestor Documental comú a tots els centres de RTVE. Engloba bases de tots els centres de TVE, RNE i també bases de premsa escrita i fototeca.

Fotografia 7: Radio Televisió Espanyola (Sant Cugat del Vallès)

Fotografia 8: AVID (Radio Televisió Espanyola)

El centre de TVE a Catalunya disposa de fons retrospectiu gestionat pel propi departament de documentació. En format cinema, hi ha unes 8000 llaunes catalogades en procés de transformació i digitalització. El vídeo està pràcticament tot en format digital. Queden algunes cintes d'UMATIC, cada dia se'n fan i la xifra canvia diàriament. Des d'octubre del 2010, tot informatius i Teledeporte està digitalitzat. D'abans, canvien les xifres dia a dia perquè el departament hi treballa contínuament, però el volum de documents digitalitzats és encara poc significatiu.

Els productes que genera aquest departament són: tesaurus, biografies, efemèrides, dossiers temàtics, previsions i sessions formatives. Els seus usuaris són periodistes, editors, redactors, premsa, el departament jurídic i altres departaments de documentació aliens.

4. Resultats

Objecte d'estudi	Temes a analitzar	Tècniques de recerca	Localització	Data	Participants
BTV Dpt. Doc	- Organització i estructura - Software - Selecció	-Entrevista -Formulari de dades -Anàlisi de documents -Observació	Pl. Tísner, 1 - 08018 Barcelona	04/03/2015	Lluís Inarejos (entrevistador) Tomeu Mas (entrevistat)
8 TV Dpt. Doc	- Catalogació i anàlisi documental - Digitalització i nous fluxos de treball - Usuaris - Productes documentals - Cadena de producció i propostes de contingut		C/ Gaspar Fàbregas i Roses, 81 08950 Esplugues de Llobregat	11/03/2015	Lluís Inarejos (entrevistador) Caterina Riera (entrevistat) intervencions de Soraya Lozano
TVC Dpt. Doc	- Web de la televisió - Difusió		C/ de TV3, s/n 08970 Sant Joan Despí	18/03/2015	Lluís Inarejos (entrevistador) Àngels Serres (entrevistat)
RTVE Dpt. Doc	- Diferències i vincles amb altres televisions - Futur del departament i del perfil professional		Carrer Mercè Vilaret 08174 Sant Cugat del Vallès	15/04/2015	Lluís Inarejos (entrevistador) Dolors Gonzalo (entrevistat)
Objectiu: Es presenten quatre entorns televisius diferents: Televisió de Catalunya, Radio Televisió Espanyola, Barcelona Televisió i 8tv. Es desenvoluparà un profund anàlisi de tots ells en relació als seus respectius departaments de documentació per tal de descriure el panorama actual d'aquest perfil professional en el nostre territori. Es pretén constatar i descriure com estan estructurats respecte l'entitat mare, quins són els seus fluxos de treball, amb quin programari i equipament treballen, com s'han adaptat als formats digitals, com duen a terme les tasques de catalogació i conservació dels materials d'arxiu i com, i a través de quins productes, es relacionen amb els seus usuaris. Aquesta labor de recerca descriptiva es proposa donar peu a una reflexió sobre el paper actual i futur del professional de la documentació en aquest àmbit, així com establir un estudi comparatiu entre els diferents mitjans esmentats.					

Taula 2: compendi de dades de l'estudi de camp

Presentació dels resultats:

La informació extreta de les entrevistes es presentarà estructurada per els següents temes: Organització i estructura, Software, Selecció, Catalogació i anàlisi documental, Digitalització i nous fluxos de treball, Usuaris, Productes documentals, Cadena de producció i propostes de contingut, Web de la televisió, Difusió, Diferències i vincles amb altres televisions i Futur del departament i del perfil professional. Per cadascun dels temes, es seleccionaran els fragments més rellevants de les entrevistes als quatre documentalistes: Tomeu Mas (Barcelona Televisió), Caterina Riera (8tv), Àngels Serres (Televisió de Catalunya) i Dolors Gonzalo (Radio Televisió Espanyola).

4.1 Organització i estructura

Es tracta de l'organització dels departaments de documentació de les televisions en qüestions jeràrquiques i d'espai físic. És important identificar els diferents càrrecs que hi ha i els camps de treball (informatius, esports i entreteniment), que solen influir sobre aquesta qüestió.

4.1.1 Organigrama i fluxos de treball

“Depenem del cap del Departament Tècnic. Hi ha el coordinador de documentació, quatre gestors de continguts i dos documentalistes. La diferència entre el gestor de continguts i el documentalista és que els gestors fem selecció del material i els documentalistes el cataloguen i fan cerques” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Això és documentació, no hi ha divisions. El servei funciona des de 2011, amb l'entrada del Josep Cuní. Tinc alguna referència de que abans, a *City TV*, ja havien tingut documentalista. Som dues persones, abans només una, durant el primer any i mig” – Caterina Riera, 8tv

“Devem ser uns quaranta i ens estructurarem en tres grans seccions: programes, informatius i esports. Documentació escrita és de suport per a tots, només te tres documentalistes. Informatius, Esports i Documentació Escrita estan a l'edifici CEI (Centre d'Emissió d'Informatius), estan junts perquè l'estructura dels programes és la mateixa. Programes estem a l'edifici CPA (Centre de Producció d'Audiovisuals)” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Jo sóc el responsable i depenc del director de fons documental de Madrid. Després hi ha el Miguel, que té una responsabilitat per sota meu, és responsable d'ingesta i

catalogació. I després hi ha els documentalistes. Al departament hi ha 26 persones, no tots són documentalistes. Aquí seriem 22 documentalistes i a baix 4 administratius, que fan tasques de videoteca. Hi ha dos gestors de continguts, que són els que estan portant a terme el procés de digitalització i hi ha dos documentalistes de suport que els ajuden. A redaccions n'hi ha cinc: dos a informatius i tres a *Teledporte*” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: A les televisions grans, TV3 i RTVE, hi ha 40 i 26 documentalistes respectivament, tenen càrrecs exclusius per a fer digitalització i documentalistes a les redaccions importants. A les televisions petites, BTV i 8tv, tenen 6 i 2 documentalistes respectivament. Cal dir que a BTV existeix la figura del gestor de continguts.

4.1.2 Camps de treball

“Treballem amb tot: informatius, esports i programes (...) Informatius és el que més feina porta” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Treballem amb informatius, com a concepte de que ells fan un tipus de programa d'informatius, *8 al dia*, i no d'entreteniment. Esports també va dins de *8 al dia*, és actualitat. I actualitat de tendència Cuní per entendre'ns. Aquí hi ha cultura musical, esports, societat, successos, etc. Tot el que tindria el *TN* de *TV3* per entendre'ns” – Caterina Riera, 8tv

“Treballem amb tot perquè hi ha un traspassament d'informació, és a dir, el que grava informatius pot ser útil per fer els programes i el que graven als programes, pot ser útil després per reaprofitar per informatius” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Produïm tant programes en català, que es veuen amb desconexió només a Catalunya, com també produïm programes en castellà i intervenim en programes emesos en tota Espanya com poden ser *Para todos lados*, *Imprescindibles* (...) Tots som bastant polivalents, és a dir, si un dia hi ha unes eleccions o un esdeveniment esportiu important, podem moure fitxes” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: En totes les televisions tracten amb material d'informatius, esports i programes. En el cas de 8tv, tenen la particularitat que tot forma part del mateix programa; *8 al dia*.

4.2 Software

S'investiguen els programes que fan servir els departaments de documentació per dur a terme les seves tasques. És important constatar com estan adaptats a la resta de la televisió i quines limitacions hi troben els documentalistes.

4.2.1 Eines documentals

“El sistema d'arxiu es diu *Tarsis*, de l'empresa *Tevial*. S'integra molt bé amb altres aplicacions com per exemple l'*iNews*, que es el sistema de redacció de notícies que fan servir a tot arreu. Aquest sistema permet incorporar metadades d'*iNews* per fer una precatalogació. Tothom té accés a *Tarsis*, per cercar, descarregar el material i fer-lo servir, per catalogar; nosaltres (...) Aquí, tot és *AVID*: l'*iNews* i el sistema d'*AVID* d'edició. Lo únic que no és de la mateixa casa és *Tarsis*, però està molt ben integrat” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Utilitzem *VSN Archive*, és d'una empresa privada, un paquet de software que té una part per arxiu, entre d'altres. És com Microsoft, on tens el *Word*, l'*Access*, l'*Excel*, etc. Doncs nosaltres fem servir l'*Archive*. Els periodistes treballen també amb un *VSN*, té la mateixa visió (...) Fa minutat, té descriptors i visionat, això ho té, és el que tenen tots” – Caterina Riera, 8tv

“Utilitzem el *Digiton*, un programa de gestió audiovisual que permet emmagatzemar les imatges en si i unes metadades que les acompanyen per poder-les localitzar. Quan les imatges s'ingesten al sistema documental, es crea un asset amb la baixa, l'alta i els keyframes. La baixa és la que és consultable i va circulant per la xarxa per no carregar-la, l'alta és la que està en el robot i també disposem d'uns keyframes per localitzar les imatges. La feina del documentalista és afegir-hi les metadades (...) L'utilitza tota la casa, és adaptable i funciona a través de grups. Cada programa és un grup i els grups entre ells no es veuen, excepte documentació, que podem veure tots els grups. És molt complex, ha de donar resposta a tantes coses diferents que, realment, te n'adones que és fantàstic. Permet veure tot online, no carrega la xarxa, fa clips de forma automàtica, etc.” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“La ingesta la fem amb *AVID*, és un sistema general. A través dels programes *Asist* i *Access* fem la catalogació (...) Paral·lelament, conforme anem arxivant a *AVID*, també ho anem enviant al nostre gestor documental, que es diu a *ARCA*, un programa

relativament nou (...) Durant dos anys el material es conserva tant a producció com a ARCA. Arribats aquests dos anys, s'esborra i només queda a ARCA, l'arxiu de fons documental (...) Els redactors editen les notícies amb *Instint*, que és un altre programa dins d'*AVID*” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: A les televisions treballen amb paquets de software en els quals, per una banda, hi ha el *workspace* del documentalista i, per una altra, el *workspace* del periodista. *AVID* a BTV i RTVE, *VSN* a 8tv i *Digiton* a TV3.

4.2.2 Debilitats del programari

“La interfície no és que sigui lo més modern (...) Estem intentant gestionar una actualització, una interfície web per fer més coses” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Té limitacions de cerca avançada (...) Nosaltres tenim un vídeo i els descriptors van al vídeo, Ono tant a les seqüències que tu marques” – Caterina Riera, 8tv

“*ARCA* té unes eines documentals molt més importants però la restauració no és tant ràpida, l'arxiu de producció, *AVID*, és més immediat. L'*ARCA* està més pensat pels documentalistes i l'*AVID* per les redaccions, però com els documentalistes estem ficats a la cadena de producció també l'utilitzem. Quan cataloguem amb *AVID*, no tenim tesaurus ni lèxics, posem algunes paraules clau per facilitar-nos la recuperació, que coincideixin amb el nostre tesaurus, hi ha connexió” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els departaments, en línies generals, treballen amb programaris antics, fet que presenta limitacions en quant a la interfície i a les cerques. En el cas de TV3, *Digiton* sí sembla estar molt ben adaptat.

4.3 Selecció

Els departaments de documentació de les televisions es veuen obligats a fer selecció del material tenint en compte l'elevat volum d'informació que els arriba. És per això que cal veure si estableixen una política i uns criteris al respecte.

4.3.1 Política de preservació

“El criteri és guardar tot el que s'ha emès i, després, fer una selecció del material no emès, els originals (...) Guardem, per una banda, el paral·lel d'antena, el programa tal i

com s'ha emès, i el cataloguem d'una manera molt bàsica. Després agafem els editats, i aquests els guardem sense rètols, per poder reaprofitar (...) Per exemple les zones en transformació, si està canviant el barri doncs tenim més cura en guardar més originals. Trobar la rellevància de cada imatge i de les possibilitats de reutilitzar-les” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Els periodistes, i això és un cas excepcional de 8tv, decideixen quin vídeo entra i quin no. A documentació, tot el que arriba es cataloga, no hem de fer selecció, la fan ells” – Caterina Riera, 8tv

“Guardem tots els Paral·lels d'Antena (PAR), que són tota l'emissió, i els Preparat Per Difusió (PPD). El Paral·lel d'Antena és quan es fa un directe, es grava exactament el que s'emet, però el 90% de les vegades els programes es fan abans (...) Un està fet abans i l'altre es grava en el moment. Això és l'emissió. Guardem els masters, si tu vols reutilitzar necessites el master net, sense cairons, és el que serveix per vendre. Si un locutor alemany hi vol posar la veu a sobre es posa sobre aquest, no sobre el PPD, perquè té els cairons incrustats en català” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Les emissions ens les quedem sempre i els bruts, els originals, pràcticament sempre, fent una mica de selecció del que tenim. Agències també serien bruts, en funció de si tenim els drets o no. Si no tenim els drets i és una cosa molt important, ens ho quedem, posem el reservat i una senyal de que s'han de consultar els drets en cas de necessitat” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: En tots els centres es cataloga, per mandat, tot el que s'emet per antena. Quan han de fer selecció és amb els originals de rodatge, els bruts que no s'emeten, excepte a 8tv, on no es fa mai selecció.

4.3.2 Selecció d'originals de rodatge

“A l'iNews, el programa d'edició de notícies, els editors, al costat de cada peça, han posat una C de compactar o no han posat res, que vol dir no compacteu (...) Això ho varem demanar perquè, si tu tens 45 peces cada dia i has de mirar-les totes, és molta més feina. Ells fan una preselecció de plans abans de fer l'edició (...) O sigui que el

primer criteri és el dels editors, després nosaltres podem decidir si realment allò interessa o no” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“S’hauria de passar gairebé tot el que graven però arriba un punt que si has gravat 30 vegades gent en bikini a la platja perquè és estiu, doncs segurament no ho passen 30 vegades, ho passen 5” – Caterina Riera, 8tv

“Els criteris són de valor de reutilització i, alhora, de valor documental i patrimonial. Si a mi em passen els originals d’una sèrie que es va dir *Exilis*, on es van entrevistar exiliats de la guerra civil doncs, evidentment, això ho guardo perquè té un valor històric. I si resulta que, a més, hi ha una panoràmica molt maca de Begur, me la guardo també. Els criteris al final són diversos: patrimonials, de memòria històrica i de contingut de pes” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Dels originals no ens ho quedem tot però gran part sí. Per exemple, amb esports, casi cada dia van a gravar els entrenaments del Barça i de l’Espanyol i només ens en quedem algun i si passa alguna cosa, una lesió, etc. Comissions del Parlament per exemple, que saps que ja ho tens i són reiteratives, doncs potser no. Si és la comissió del cas Pujol sí que ens la quedem tota, és una comissió molt important (...) en funció de la rellevància i del que ja tens” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els departaments de documentació decideixen quedar-se amb una imatge en funció de la seva rellevància, vinculada directament amb el valor històric, d’interès públic i/o de qualitat gràfica. El criteri personal del documentalista hi juga un paper important.

4.4 Catalogació i anàlisi documental

Els departaments de documentació de les televisions segueixen un guió a l’hora de catalogar els documents. Cal veure en què es basen i si el tractament documental és igual en funció de la procedència de les imatges.

4.4.1 Models de catalogació

“Cataloguem sota els nostres criteris propis. Hi ha recomanacions i, de fet, una mica si que les seguim totes, però després depèn de la necessitat i les possibilitats que tens” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“La normativa com a tal no existeix, hi ha un guió proposat per nosaltres basat en *CDU*, *Lemac*, *Library Of Congress*, etc. Però com a intern, per nosaltres, no hi ha un manual propi, el tenim al cap” – Caterina Riera, 8tv

“Hi ha l'*ISBD not book materials*, alguna inspiració podríem haver tret. Les informacions es fan per camps, cada camp dona una informació i ja està. Aleshores, per fer la descripció dels plans, hi ha uns acords que es prenen en comú, això no és a la *ISBD*, es va aprendre a París. Per exemple com descriure els plans: primer pla, contrapicat, panoràmica, un pla de tall, un pla mig, etc.” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Tenim unes normes pròpies. Hi va haver una comissió del projecte *ARCA* que va estar treballant en base a les normes que ja teníem, que ens venien de *Sirtex*, per adaptar-les al nou sistema i modificar (...) Els documentalistes ho segueixen, n'hi ha dos que revisen informatius i programes, dos més revisen tesaurus, revisen que es vagin seguint les normes” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els departaments de documentació no segueixen models de catalogació, tenen les seves pròpies normes. Poden estar basades en *ISBD* o *Library of Congress* com en el cas de TV3 o 8tv.

4.4.2 Nivell de descripció

“La descripció amb material propi és més detallada. Amb agència es tracta igual (...) el que és producció fora, si és completament aliena no entra a l'arxiu. Sèries i pel·lícules no entren, hi ha una base de dades identificativa i prou” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Hi ha vídeos que sabem tots que són rellevants, per exemple un del 9N no és el mateix que un de *arriba l'estiu, ves a la platja*. Dintre de tot, coherència (...) A nivell de descriptors, posem lo típic de “dónde, cuándo, como...”, les 5 preguntes. Qui està al vídeo, el descriptor temporal, el descriptor geogràfic, el temàtic, etc. Per exemple, govern de Catalunya, la legislatura i el tema que es tracta” – Caterina Riera, 8tv

“Hi ha coses que se'ls hi dona un grau de documentació més ampli i altres menys. Depèn de la importància que se li doni. Hi ha coses que tampoc pots treure-li molt més,

per exemple, per un entrenament de l'Espanyol o del Barça poses uns descriptors que et remetien al document i s'ha acabat. Per un ple del Parlament doncs t'hi detens més, expliques qui parla en cada moment, què diu, descriptors de temes, de llocs, de persones, etc. (...) Si és nostre s'acostuma a catalogar amb més deteniment. I si no tenim els drets, més simple” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els departaments de documentació descriuen amb més detall la documentació pròpia que no pas la que prové de fora.

4.4.3 Xuclament de dades

“Si nosaltres xuclen la informació d'iNews, i el títol de la notícia és *Notícia 1, Notícia 2, Notícia 3*, això és un gran problema. Si en comptes de posar això, posen un títol més o menys identificatiu, ja és feina que t'estalvies després a l'hora de catalogar” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Algunes metadades ja venen xuclades, en el moment de l'emissió. Es xuclen les dades que venen de producció, entren a l'arxiu juntament amb l'alta, la baixa i els keyframes” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“El vídeo t'arriba amb un títol i una mínima descripció, alguna pista ve (...) Varem demanar data, títol i una mínima descripció, tot i que hi ha alguns que no ho fan. Ells passen lo mínim, nosaltres afegim” – Caterina Riera, 8tv

Nota resum: El fet que els documentalistes es trobin amb metadades xuclades per part de les redaccions als sistemes de bases de dades és una generalitat dels departaments de documentació. Aquesta precatalogació és completada pel documentalista, qui modifica i emplena els principals camps.

4.5 Digitalització i nous fluxos de treball

Cal veure com els nous formats digitals han modificat els departaments de documentació. Poden aparèixer nous fluxos de treball i projectes de transformació de formats.

4.5.1 El pas d'analògic a digital

“Sóc documentalista i gestor de continguts. Lo de gestor de continguts va venir amb la digitalització, perquè el documentalista, abans, catalogava el material que entrava a

l'arxiu i prou. Amb la digitalització, el documentalista agafa un paper més de gestió de la media, no només a l'arxiu, sinó en els servidors de producció. Per això la gestió de continguts (...) Ha influït en tot, jo crec que nosaltres agafem més visió (...) Ara, amb el sistema *Tarsis*, tens el document aquí en baixa resolució, consultable. És molt diferent tenir això que tenir una descripció de plans a partir de la qual t'havies d'imaginar com eren aquelles imatges per si t'interessaven o no. Ara la descripció de plans és l'*storyboard*" – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

"Això no ha existit. Va néixer tot digital (...) La ingesta tot és digital ara. Graven, passen la targeta i ens arriba a l'*Archive*" – Caterina Riera, 8tv

"El pas a digital ha influït en agilitat i facilitat d'accés al document final, perquè abans teníem una base de dades referencial, amb una descripció de plans. Al final et trobaves un número de cinta, anaves al magatzem, trobaves la cinta físicament, la posaves al magnetoscopi, etc. Ara veiem la descripció, al moment, al haver digitalitzat aquesta cinta, jo ja veig les imatges" – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

"El 2010 és un moment clau en quant a formes de treball, el departament era completament diferent (...) La transició la vaig viure i va ser difícil, però amb molta il·lusió, perquè sabíem que era una assignatura pendent de *Televisió Espanyola* (...) Amb el que és producció, ja estem completament digitalitzats (...) El fons antic no està digitalitzat del tot, encara hem d'anar tirant de cintes (...) Ara ja tenim la media digitalitzada, no tota, estem en procés. És comú a tota *Televisió Espanyola*, de manera que, des de qualsevol centre, es pugui accedir a la informació (...) Si està digitalitzada, la podem restaurar i fer-la servir sense necessitat, com abans, de demanar-los que ens preparin una cinta" – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els documentalistes coincideixen amb la idea que els formats digitals han aportat agilitat en tots els processos del departament: catalogació, consulta, cerca, localització, recuperació, enviament, etc.

4.5.2 Fons antic

"Tenim fons antic des del 1994 fins al 2004. De formats no masses: *betacamp SP* i *DBCamp*" – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“No, van tenir un informatiu i guardaven les peces de l’informatiu (...) Va haver una catàstrofe i es va perdre, errors informàtics. Queden coses d’aquell arxiu però és poquíssim. La intenció era conservar-ho i va morir” – Caterina Riera, 8tv

“Disposem de fons antic. A nosaltres, per elaborar documentals, ens va molt bé el fons antic d’abans del 1983. Els tenim perquè ens els han cedit, ens els han regalat, els hem comprat, etc. Des de l’any 1983, nosaltres hem guardat tota l’emissió, però les cintes, que ja estan ingestades, les hem destruït perquè ja no es poden veure” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Aquí comencen les emissions l’any 1959, doncs tenim fons des de principis dels anys 60” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Excepte a 8tv, una televisió nascuda digital, les altres disposen de fons antic en altres formats com ara *cinema* o *betacam*.

4.5.3 Processos de digitalització

“La feina regular del departament no permet fer digitalització, per això no en fem. Retrospectivament, no es fa, ara, si s’ingesta una cinta d’alguna cosa molt anecdòtica que saps que ho faran servir... Però no hi ha projecte. Hem parlat moltes vegades però de moment no n’hi ha” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“No en fem, estem molt enfocades a l’entrada del Cuní. El que són programes d’abans ho tenen en cinta, això sí” – Caterina Riera, 8tv

“Les cintes es digitalitzen amb els magnetoscòpis. Encara deu quedar un 20% i hi havia 300.000 cintes. Es fa cada dia, hi ha un responsable i un auxiliar que van agafant les cintes i les van ingstant físicament. La meta és poder-ho ingestar tot abans que s’espatllin els magnetoscòpis (...) En deuen quedar 4 o 5 com a màxim. S’espatllen perquè els capçals van agafant l’òxid de les cintes i es van embrutant. Es pot trencar una peça però ja no hi ha peces de recanvi” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“A partir del 2010, amb l’entrada d’AVID, es va començar a digitalitzar tot (...) Hi ha persones dedicades a fer digitalització, els dos gestors de continguts i les dues documentalistes que donen suport, fan digitalització diàriament. Quan hi ha un

esdeveniment important, pot ser que hi hagi suport (...) La meta és digitalitzar-ho tot i, en principi, hauria d'estar en pocs anys, no m'atreveixo a donar dates" – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Les televisions grans, TV3 i RTVE tenen en marxa projectes de digitalització ja que disposen de molt material retrospectiu que, actualment, és de gran ús per a il·lustrar nous continguts. En referència a les televisions petites: 8tv no té fons antic, per tant no digitalitza, i a BTV, tot i tenir-ne, no fan digitalització ja que la feina regular i el nombre de professionals del departament no ho permeten.

4.6 Usuaris

Els usuaris dels departaments de documentació de les televisions són els mateixos periodistes i redactors, entre d'altres. Esbrinarem quins factors afecten a la seva proximitat, com es relacionen i per quins motius.

4.6.1 Vincle professional

“Hi ha comunicació i, com que som una televisió petita, des del primer dia se'ls va exigir molta col·laboració. Un petit esforç que facin ells, a nosaltres ens suposa estalviar molt de temps i molts detalls” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Són autònoms i està dissenyat perquè siguin autònoms, sinó no seriem dos, hauríem de ser molts més perquè seria impossible (...) Però clar que venen. No és diari, funciona més per mail. Nosaltres enviem un mail diari si hi ha incidències, si han passat un vídeo amb error de so (...) Moltes vegades és per promos, per exemple: *avui ve en Josep Maria Bartomeu, necessitem imatges d'ell*” – Caterina Riera, 8tv

“S'intenta treballar molt amb els equips, directament. Tenim un documentalista que està amb els periodistes d'el *Divendres*, a la mateixa redacció, un altre al *Sense ficció*... No passa amb tots, el de *Els matins* està aquí amb nosaltres, treballa més bé aquí, però està constantment parlant per mail o per telèfon (...) A informatius cada vegada hi havia menys contacte perquè les recerques se les feien ells. Però ara, se'ns acaba de demanar una nova tasca que és participar en la indexació. El moment en el que arriben les imatges de les agències, cal tallar cadascuna de les notícies, posar un títol i avisar a la

secció que acaba d'arribar això, ordenar el material, etc. Ara, en aquest cas, potser guanyarem més presència a la redacció (...) A informatius i esports el vincle és més distant. A programes, jo adjudico un documentalista a cada programa. Així, cada documentalista fa les recerques per aquell programa” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“La relació amb els usuaris és estreta, tenim documentalistes treballant a redaccions. Els que estan a informatius, es dediquen a les necessitats d'informatius, i a *Teledeporte* igual. Els que estan aquí, es dediquen a pla més general. El que és programes, com és més petit, venen aquí. Si ens demanen coses de Madrid, d'institucions o de comercial, ho fem des d'aquí, tot el que no és ni informatius ni *Teledeporte*” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: El vincle entre el documentalista i el periodista és constant i de gran proximitat en tots els casos excepte a 8tv, on hi ha més autonomia per part dels periodistes a l'hora de fer recerques.

4.6.2 *Peticions dels usuaris*

“Diàriament en fem varies desenes, depèn del dia. Ells també en fan, hi ha gent que li costa més i hi ha gent que li costa menys (...) Després solen venir a demanar ajuda. Crec que si ho busquen tot ells, tu perds una mica el contacte del que estàs fent. Però també penses *potser això no estem fent tant bé perquè està costant trobar-ho*. Si tu no busques mai, aquesta informació no la tindràs” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Rebem trucades però se suposa que ells haurien de ser lo suficientment autònoms com per trobar tot ells (...) Fan servir l'*Archive*, el necessiten” – Caterina Riera, 8tv

“Fem un munt de recerques, diàriament en podem fer una vintena. A informatius i esports menys, perquè ja s'ho busquen molt ells. A programes demanen de tot. Jo acabo de fer una recerca pel programa *Savis*, on entrevisten a la Montserrat Trueta (...) he donat imatges d'ella (...) Els usuaris cerquen, això és volgut en part. Nosaltres posem tota la informació de manera que pugui ser trobable i localitzable” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Els periodistes es fan menys cerques del que haurien, depèn de la persona. Nosaltres tenim persones que s’encarreguen de les cerques. Els hi fem la cerca si no s’ho saben buscar, inclús els hi podem presentar un dossier” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Molts periodistes no saben fer bon ús dels sistemes de cerca de la televisió, amb la qual cosa demanen ajuda als documentalistes. No obstant, tots els entrevistats coincideixen en que el periodista ha de ser prou autònom com per fer-ho ell sol.

4.6.3 Formació d’usuaris

“Fem formació d’usuaris quan hi ha un canvi de software. Convoquem a la gent que li pugui interessar. Un cop ho havíem fet amb els becaris però normalment la fan els mateixos periodistes la formació als seus becaris” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Al principi es van fer, ara ja no. Al començar el Cuní es van fer formacions periòdiques de com funciona l’arxiu (...) Entra gent nova i la formació no li hem fet nosaltres, entenc que s’ho van passant entre ells” – Caterina Riera, 8tv

“La Imma Rull, el Josep Castell i el Toni Matas, administradors del *Digiton*, fan cursos per poder consultar-lo bé” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Fem formació d’usuaris, de l’ARCA i de l’AVID (...) Es van fer molts cursets al principi, ara ja no perquè, en principi, tothom ja ha fet la formació. El que passa és que han fet la formació fa temps (...) venen i els hi expliquem (...) Quan entra una persona nova, li fem nosaltres la formació. I si alguna vegada han entrat varies persones de cop, aleshores s’organitza un curset a través de l’Institut de RTVE (...) Les quatre persones que treballen en digitalització fan formació de com utilitzar l’equipament (...) La gestió de la media la porta una altra empresa que es diu *T-Dial*, aleshores, hem hagut de fer també formació de *T-Dial*” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els documentalistes fan formació d’usuaris. No ho fan de forma regular, més aviat quan entra una persona nova o quan hi ha una actualització del programari. En les televisions grans, TV3 i RTVE si que, ocasionalment, s’organitzen cursets.

4.7 Productes Documentals

Els departaments de documentació televisius poden generar productes documentals. Cal constatar quins fan i a qui van adreçats. Aquests són els més habituals:

- *Tesaurus: llistat de termes empleats per a representar conceptes (permet establir relacions).*
- *Manuais de catalogació/descripció: guió d'aplicació d'una determinada descripció de les imatges.*
- *Biografies: document d'ordre cronològic dels esdeveniments d'un personatge públic. Efemèrides: relació cronològica de fets importants del passat que es recorden amb motiu del seu aniversari.*
- *Anuaris: relació cronològica dels principals fets esdevinguts durant l'any agrupats per àrees temàtiques.*
- *Cronologies: relació cronològica de fets sobre un tema concret i en un determinat període.*
- *Dossiers temàtics: relació d'esdeveniments sobre un tema que inclou material audiovisual relatiu a ell (competicions esportives, campanyes electorals, conflictes internacionals, etc.)*
- *Fitxes d'organismes: informació (escrita i/o audiovisual) sobre organismes nacionals i internacionals que poden ser susceptibles de convertir-se en notícia o complementar-ne d'altres.*
- *Guies de recursos a Internet: selecció de recursos classificats per temes que puguin resultar d'interès per a les redaccions.*
- *Previsions: agenda de fets que es preveu que ocorraran, incloent imatges relacionades.*

“Tenim un control de descriptors que és una llista plana, son descriptors que fem servir en alguns camps concrets: temàtica, llocs i personatges, però no té l'estructura d'un tesaurus, és una llista plana (...) Abans de que t'ho demanin, hi ha moments que tu ja fas la cerca” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Tenim tesaurus, res més. Està muntat de tal manera que, pel personal que hi ha, ells han de ser molts autònoms” – Caterina Riera, 8tv

“Tenim el tesaurus que ens hem fet nosaltres. Cada dia creix i anem incorporant els termes de forma jeràrquica a partir d'alguns tesaurus francesos que ja existien i els varem anar, pràcticament, copiant. El tenim introduït dins del *Digiton*. (...) Fem l'arxiu catàleg, és una fitxa per cadascun dels programes que tenim. Explica, en genèric, cada programa. Si tu em preguntes quants programes hem emès sobre gastronomia, en un

moment et puc dir que tenim el *Bona cuina*, el *Cuina solters*, etc. (...) Programes d'informatius se'n fan molts menys però, programes d'entreteniment, cada temporada n'hi ha de nous: *El convidat*, *El foraster...*” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“A banda dels tesaurus tenim els lèxics, és llenguatge també controlat però no hi ha relacions. Hi ha una sèrie de camps que van per lèxic i altres que van per tesaurus. Els llocs, les persones i els temes van amb tesaurus. Els formats, la relació d'aspecte o el color, van amb lèxics *betacam*, *mx*, *cinema* (...) Fem dossiers, quan hi ha algun esdeveniment important es pengem tots els documents que puguin ser vàlids per les persones que hagin de treballar amb aquesta informació. Es fa amb premsa i amb imatge” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els departaments de documentació generen productes documentals en benefici dels usuaris i de la pròpia unitat. Tots ells disposen de tesaurus i a més: previsions (BTV), fitxes catàleg dels programes (TV3) i dossiers temàtics (RTVE).

4.8 Cadena de producció i propostes de contingut

Els documentalistes poden tenir protagonisme en la cadena de producció de la televisió degut al nou sistema propiciat pels formats digitals.

“Estem a la cadena de producció, i al generar continguts també. A vegades suggerim: *ha mort la Rossa Novell i que veig que tenim aquesta imatge*. Abans de que t'ho demanin, hi ha moments que tu ja fas la cerca” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Un periodista se'ns va presentar com: *hola, jo sóc el documentalista de 8 al dia*, feia tasques de documentalista contractat com a redactor. Tota la documentació escrita ho porten ells, gran part d'això que estàs veient seria competència nostra (...) Si no existíssim, tremolen. Aquesta feina cal, és necessària. En quant a continguts, no proposem, nosaltres no intervenim en la peça que surt en pantalla” – Caterina Riera, 8tv

“El documentalista del Divendres, per exemple, pot dir un tema. Podem opinar i donar informació. A informatius potser els periodistes són més seus. Però si algú tingues alguna informació, de vegades també han passat notícies” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Abans ens arribava una cinta i, amb tranquil·litat, la anàvem a buscar. Ara hem de complir uns terminis, hem de tenir tot arxivat en 10-15 dies perquè s’ha d’anar esborrant l’alta perquè no hi cap en el sistema (...) Ara estem al principi, al mig i al final de la cadena de producció (...) Quan ve la ingesta, fem nosaltres la precatalogació. Si necessiten imatges, els hi servim nosaltres i quan arriba el final del procés, també hi som (..) Amb l’accident dels Alps, va anar un equip allà, anaven enviant imatges contínuament i nosaltres les anàvem catalogant (...) Podem suggerir temes, sobretot amb material antic: *avui és l’aniversari de o el Barça i el Vila-real no s’havien trobat mai en Copa del Rei, tenim un partit de l’any 71 on s’havien trobat*, en esports això passa molt. (...) És més habitual que ells demanin, rebem peticions diàriament” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els documentalistes estan presents en totes les fases de la cadena de producció: la generació de la imatge, el seu tractament en el període de producció i l’arxivament final d’aquesta. A més, coneixedors de l’arxiu de la casa, sovint fan suggerències de contingut als periodistes, a excepció de 8tv.

4.9 Web de la televisió

El web, al igual que les redaccions dels programes, també pot necessitar del departament de documentació per al subministrament d’imatges i d’informació en general.

“Col·laborem, donem imatge fixa pel portal de notícies, els pictos” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Justament ara, amb el *3 a la carta*, estem fent una secció que es diu *T’enrecordes?*. Anem recordant efemèrides, oferim material de l’arxiu per penjar-lo al web” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Col·laborem amb el web amb suggerències, però la gestiona el Departament d’Interactius. Quan Interactius necessita alguna cosa que està en cinta, ho ingestem i els hi posem a la carpeta corresponent. Els hi proporcionem imatges o informació perquè sàpiguen de què estan parlant, tenim bastant col·laboració amb la web” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Excepte a 8tv, el web de la televisió s'ha convertit en un nou usuari per als departaments de documentació que, constantment, els proporcionen imatges per il·lustrar les seves notícies.

4.10 Difusió

Caldrà esbrinar si el departament fa difusió de la seva feina per tal de donar-ne visibilitat.

“A la intranet hi ha un apartat que és de documentació i sempre els hi diem que entrin. Tenim prou visibilitat, però en podríem tenir més” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Difusió externa no fem, això ho fa Interactius. Pròpiament del departament no, el que fan a vegades és difondre arxius antics. Per *facebook* i per *twitter* ho anuncien i donen l'enllaç per qui ho vulgui consultar” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: La difusió del departament de documentació només es fa a nivell intern i a les televisions grans, TV3 i RTVE.

4.11 Diferències i vincles amb altres televisions

És important veure en què es poden diferenciar diferents departaments de documentació televisius i si, entre ells, hi ha intercanvi d'informació.

“He conegut d'experiències d'altres companys a altres mitjans i, clar, hi ha diferències. Per exemple, això que fem nosaltres de xuclar informació per tenir una precatalogació, és bastant propi d'aquí, tot i que ara hi han altres centres que ho han copiat (...) És semblant a *TV3*, però *Digiton* és una sola empresa i ho té tot. Crec que l'*iNews* sí que el deuen tenir, suposo que integrat d'alguna manera. Aquí, tot és *AVID*, lo únic que no és de la mateixa casa és *Tarsis*, però està molt ben integrat” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“A *TV3* tenen informatius, esports i programes separat, aquí és tot en un: *8 al dia*. I nosaltres no toquem res de producció aliena (...) Crec que a la pública tenen molt més compromís de preservar patrimoni (...) El *VSN Archive* és més genèric, més senzill. *Digiton* és molt d'etiquetes, productor, editor, descriptor pla per pla, etc. Nosaltres

tenim un vídeo i els descriptors van al vídeo, no tant a les seqüències que tu marques (...) La ingesta tot és digital, a TV3 hi ha moltes coses en cinta” – Caterina Riera, 8tv

“Fem consultes a *Televisió Espanyola*, però es bastant encarrat perquè no pots parlar amb els documentalistes, has de parlar a través d’una comercial. Quan faig una recerca vull parlar amb una persona que em pugui entendre, que conegui el fons i que pugui haver-hi feedback” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“Conec una mica TV3 perquè ells ens demanen moltes vegades imatges (...) Quan fan programes tipus *Sense ficció* o *30 minuts*, moltes vegades ens demanen imatges. Tinc una mica d’idea perquè tinc contacte amb algunes persones d’allà (...) la part d’ingesta i precatalogació no la fan ells, crec que la fan els mateixos càmeres, redactors (...) Crec que ho fan així però tampoc sé molt bé els procediments, sé que tenen el *Digiton*” – Dolores Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Entre els departaments de documentació de les televisions grans, TV3 i RTVE, hi ha intercanvi d’informació, per aquest motiu es coneixen entre elles. La opinió general és que els programaris dels departaments són semblants, destacant que *Digiton* és molt adaptable.

4.12 Futur del departament i del perfil professional

Caldrà veure si els documentalistes preveuen diferències en el seu departament i en la seva professió en el futur. És important saber quins factors creuen que hi poden influir.

“Suposo que la digitalització seguirà endavant i el perfil cada cop més tecnològic” – Tomeu Mas, Barcelona Televisió

“Depenem molt de *8 al dia*, hi ha moltes possibilitats (...) Si cau, podríem desaparèixer, si es manté, podríem créixer. Ha anat creixent, hauria de créixer més encara (...) D’estar un sol a estar dos, el nivell de catalogació va canviar moltíssim (...) Potser podríem evolucionar cap a community manager per exemple, que ho fan periodistes avui dia (...) Crec que un periodista podria ser gestor de continguts” – Caterina Riera, 8tv

“Crec que hi haurà menys documentalistes i potser no podrem fer descripcions tant acurades, s’haurà de fer més ràpid. Els que es van jubillant no es reemplacen, és un tema de la crisi. Ens han demanat col·laboració a informatius i això potser repercutirà

negativament en la qualitat de la descripció, no podrem estar tant de temps (...) Cada vegada hi hauran noves tecnologies, per exemple, enlloc de descriure, poder dir-ho de veu: *busca'm una imatge que s'assembli a aquesta*, ens van fer servir per una empresa que feia proves d'això” – Àngels Serres, Televisió de Catalunya

“En els propers 5-10 anys, m’imagino un departament molt tecnològic. A part de ser documentalistes, ens hem de posar molt les piles amb la tecnologia i la informàtica, no hi ha pas enrere amb això, és una necessitat” – Dolors Gonzalo, Radio Televisió Espanyola

Nota resum: Els documentalistes destaquen la tecnologia com a factor fonamental dels possibles canvis futurs.

5. Resum de declaracions

<i>Qüestió</i>	Barcelona Televisió Tomeu Mas	8tv Caterina Riera	Televisió de Catalunya Àngels Serres	R. Televisió Espanyola Dolors Gonzalo
Organització i estructura	“Depenem del Departament Tècnic (...) Som quatre gestors de continguts i dos documentalistes (...) Treballem amb tot (...) Informatius és el que més feina porta”	“Som dues persones (...) Treballem amb <i>8 al dia</i> (...) Amb l’entrada del Josep Cuní”	“Informatius i Esports estan a l’edifici CEI (...) Programes estem a l’edifici CPA (...) El que grava informatius pot ser útil per fer els programes (...) Hi ha un traspassament d’informació”	“Aquí seriem 22 documentalistes (...) 4 administratius (...) 2 gestors de continguts (...) A redaccions n’hi ha cinc (...) Tots som bastant polivalents”
Software	“Tot és <i>AVID</i> (...) El sistema d’arxiu es diu <i>Tarsis</i> (...) està molt ben integrat (...) La interfície no és que sigui lo més modern”	“Utilitzem <i>VSN Archive</i> (...) Un paquet de software que té una part per arxiu (...) Els periodistes treballen també amb un <i>VSN</i> (...) Té limitacions de cerca avançada”	“Utilitzem el <i>Digiton</i> (...) L’utilitza tota la casa, és adaptable i funciona a través de grups (...) entre ells no es veuen, excepte documentació”	“La ingesta i la catalogació la fem amb <i>AVID</i> (...) S’esborra i només queda a <i>ARCA</i> , l’arxiu de fons documental (...) Està més pensat pels documentalistes i l’ <i>AVID</i> per les redaccions”
Selecció	“El criteri és guardar tot el que s’ha emès i fer una selecció dels originals (...) El primer criteri és el dels editors, nosaltres podem decidir si realment allò interessa o	“Tot el que arriba es cataloga, no hem de fer selecció, la fan ells (...) Els periodistes”	“Guardem tots els Paral·lels d’Antena i els Preparat Per Difusió (...) Que són tota l’emissió, (...) Guardem els masters (...) sense cairons, és el que serveix per	“Les emissions ens les quedem sempre i els originals, pràcticament sempre, fent una mica de selecció (...) En funció de la rellevància i del

	no”		vendre (...) Els originals (...) Els criteris són de valor de reutilització i de valor documental i patrimonial”	que ja tens”
Catalogació i anàlisi documental	“Cataloguem sota els nostres criteris propis (...) La descripció amb material propi és més detallada (...) Xucleu la informació d’ <i>iNews</i> (...) Feina que t’estalvies després a l’hora de catalogar”	“La normativa com a tal no existeix, hi ha un guió proposat per nosaltres basat en <i>CDU</i> , <i>Lemac</i> , <i>Library Of Congress</i> (...) Hi ha vídeos que sabem tots que són més rellevants”	“Hi ha uns acords que es prenen en comú, això no és a la <i>ISBD</i> , es va aprendre a París”	“Hi va haver una comissió del projecte <i>ARCA</i> que va estar treballant en base a les normes que ja teníem (...) Si és nostre s’acostuma a catalogar amb més deteniment. I si no tenim els drets, més simple”
Digitalització i nous fluxos de treball	“Lo de gestor de continguts va venir amb la digitalització (...) Agafem més visió (...) Ara tens el document aquí en baixa resolució, consultable (...) Tenim fons antic des del 1994 (...) La feina regular del departament no permet fer digitalització”	“Això no ha existit. Va néixer tot digital”	“Ha influït en agilitat i facilitat d’accés al document final (...) Disposem de fons antic (...) Ens va molt bé per elaborar documentals (...) Les cintes es digitalitzen amb els magnetoscòpis (...) Es fa cada dia (...) S’espatllen els magnetoscòpis”	“El 2010 és un moment clau (...) El que és producció, ja estem completament digitalitzats (...) El fons antic no està digitalitzat del tot (...) Estem en procés (...) Tenim fons des de principis dels anys 60”
	“Se’ls va exigir molta col·laboració (...) Solen venir a demanar ajuda (...) Si ho busquen tot ells, tu perds	“Són autònoms i està dissenyat perquè siguin autònoms”	“S’intenta treballar molt amb els equips (...) Tenim documentalistes que estan amb els periodistes (...) A	“Tenim documentalistes treballant a redaccions (...) Programes, com és més petit, venen aquí (...) Els

Usuaris	una mica el contacte del que estàs fent (...) Fem formació d'usuaris quan hi ha un canvi de software"		informatius i esports el vincle és més distant (...) Fem un munt de recerques (...) Els usuaris cerquen, això és volgut (...) Els administradors del <i>Digiton</i> fan cursos per poder consultar-lo bé"	periodistes es fan menys cerques del que haurien (...)Tenim persones que s'encarreguen de les cerques (...) Fem formació d'usuaris, de l' <i>ARCA</i> i de l' <i>AVID</i> "
Productes documentals	"Tenim un control de descriptors que és una llista plana (...) Abans de que t'ho demanin, hi ha moments que tu ja fas la cerca"	"Tenim tesaurus, res més"	"Tenim el tesaurus (...) Fem l'arxiu catàleg, és una fitxa per cadascun dels programes que tenim"	"A banda dels tesaurus tenim els lèxics, és llenguatge també controlat però no hi ha relacions (...) Fem dossiers temàtics"
Cadena de producció i propostes de contingut	"Estem a la cadena de producció, i al generar continguts també. A vegades suggerim"	"Si no existíssim, tremolen. Aquesta feina cal, és necessària. En quant a continguts, no proposem"	"Podem opinar i donar informació. A informatius potser els periodistes són més seus"	"Ara estem al principi, al mig i al final de la cadena de producció (...) Podem suggerir temes, sobretot amb material antic"
Web de la televisió	"Col·laborem, donem imatge fixa pel portal de notícies, els pictos"	--	"Ofereix material de l'arxiu per penjar-lo al web"	La gestiona el Departament d'Interactius (...) Els hi proporcionem imatges o informació
Difusió	--	--	"A la intranet hi ha un apartat que és de documentació"	"Difusió externa no fem, això ho fa Interactius (...) El que fan a vegades

				és difondre arxiu antic”
Diferències i vincles amb altres televisions	“Xuclar informació per tenir una precatalogació, és bastant propi d’aquí, hi han altres centres que ho han copiat (...) És semblant a TV3, però <i>Digiton</i> és una sola empresa i ho té tot”	“TV3 te informatius, esports i programes separat, aquí és tot en un: <i>8 al dia</i> (...) El <i>VSN Archive</i> és més genèric (...) La ingesta tot és digital, a TV3 hi ha moltes coses en cinta”	“Fem consultes a <i>Televisió Espanyola</i> (...) Has de parlar a través d’una comercial”	“Conec una mica TV3 perquè ells ens demanen moltes vegades imatges (...) La part d’ingesta i precatalogació no la fan ells, crec que la fan els mateixos càmeres i redactors”
Futur del departament i del perfil professional	“Suposo que la digitalització seguirà endavant i el perfil cada cop més tecnològic”	“Depenem molt de <i>8 al dia</i> , hi ha moltes possibilitats (...) Si cau, podríem desaparèixer, si es manté, podríem créixer (...) Crec que un documentalista podria ser gestor de continguts”	“Crec que hi haurà menys documentalistes i potser no podrem fer descripcions tant acurades (...) Cada vegada hi hauran noves tecnologies”	“En els propers 5-10 anys, m’imagino un departament molt tecnològic”

Taula 3: resum de declaracions

6. Discussió i conclusions

Fruït de l'anàlisi i els resultats recollits en aquest estudi sobre la gestió documental en les televisions catalanes de referència, podem concloure:

- Organització i estructura: La dimensió dels departaments de documentació és, lògicament, proporcional a la de les televisions a les quals pertanyen. Quantes més siguin les redaccions i el volum d'usuaris en general, més suport documental necessitaran. En aquest estudi s'han estudiat departaments de dues televisions consolidades de gran importància: Televisió de Catalunya, la pública catalana, i Televisió Espanyola, la pública estatal. Disposen de quaranta i vint-i-sis documentalistes respectivament. Es poden permetre treballar en espais diferents, com per exemple a Televisió de Catalunya, on Informatius i Programes estan en edificis diferents o, inclús, enviar documentalistes a les redaccions dels programes com també passa a Televisió Espanyola. En altres contextos, com ara Barcelona Televisió, una cadena de cobertura local, o 8tv, una televisió privada emergent amb poca programació, ens trobem que el nombre de documentalistes en els seus departaments llinda entre dos i sis.

- Digitalització i nous fluxos de treball: A banda del càrrec clàssic de documentalista televisiu, ens trobem en un panorama en el qual la majoria dels departaments disposa d'alguns membres, documentalistes o no, que s'encarreguen diàriament de les tasques de digitalització. És un dels exemples dels nous fluxos de treball, com també ho és el gestor de continguts, que han aparegut arran de la transició cap al format digital. La concepció del gestor de continguts és diferent segons el departament. A Televisió Espanyola, el gestor de continguts és qui duu a terme el procés de digitalització mentre que a Barcelona Televisió, on no es fa digitalització regularment, el gestor de continguts és qui s'encarrega de fer selecció del material mentre que la resta de documentalistes el cataloga.

- La transició del format analògic al format digital ha canviat les bases de dades referencials per sistemes de gestió audiovisuals que permeten consultar el document en baixa qualitat, ha dotat d'agilitat als departaments, ha modificat les formes de treballar i ha generat nous perfils professionals com ara el gestor de

continguts, el tècnic en digitalització, el recercador especialitzat o el documentalista - periodista.

- 8tv és un exemple de televisió *born digital*, nascuda digital. Aquestes tenen el privilegi o l' infortuni de no haver d'afrontar projectes de digitalització. I dic infortuni perquè no tenen la possibilitat de nodrir les redaccions amb material d'arxiu per il·lustrar els seus programes. Aquesta condició converteix al departament en una unitat purament de gestió, minoritària i distant de l'usuari, ja que difícilment podran fer suggeriments de contingut.

- Els projectes de digitalització televisius són competència dels departaments de documentació, fet que els obliga a reconvertir professionals per tal de poder dur-los endavant tal i com s'ha constatat a TV3 i RTVE, entitats que disposen de molt fons retrospectiu, des dels anys 80 i 60 respectivament. És evident que sense personal especialitzat, els projectes de digitalització no serien possibles, tenint en compte el volum de feina diari que afronten els departaments. El nombre de documentalistes a Barcelona Televisió no permet fer digitalització, únicament a petició de l'usuari si necessita alguna cosa important. 8tv, al haver nascut digital, es manté al marge d'aquest qüestió.
- El fons antic és un element de proximitat entre el documentalista i el periodista. Les redaccions constantment necessiten imatges d'arxiu per il·lustrar els seus reportatges, notícies i/o promocions. Justament a Barcelona Televisió i 8tv, on no disposen de tant fons antic, és on es constata una relació més distant amb l'usuari. També cal dir que no sempre cal fons antic per il·lustrar el que passa per antena, i és que, en molts casos, es necessiten imatges actuals com ara: una persona que serà entrevistada (promoció, com bé comenta la Caterina Riera), o un partit de futbol d'aquesta temporada que es reeditarà recentment (notícia).
- Software: Es constata l'ús de paquets de software a les televisions, *VSN* (8tv), *AVID* (BTV i RTVE) i *Digiton* (TV3). Aquests permeten, dins el mateix programari, reservar un espai de treball per a cada departament de la televisió. D'aquesta manera, és comú veure com periodistes i documentalistes comparteixen programari, fet que els permet estar més connectats en el traspasament de la informació que està en estat de producció. Pel que fa a la informació d'arxiu, els departaments necessiten d'un altre software on emmagatzemar-la, per exemple *Tarsis* (BTV) i *ARCA* (RTVE). *Digiton* n'és

una excepció, incorpora també l'arxiu Videoteca en baixa resolució on és consultable també tota la documentació que ja no és a producció, és un exemple de *tot en un*, però en la majoria dels casos no disposen de plataformes que agrupin producció i arxiu ja que els softwares són antics. Tot i que es van fent actualitzacions, aconseguir el *tot en un* suposaria haver de bolcar tota la informació en un nou programari, fet que implicaria una despesa econòmica molt elevada. Els softwares d'arxiu, com ara *Tarsis* o *ARCA*, estan dissenyats per a documentalistes mentre que els de producció, com *AVID* o *VSN*, són de llenguatge purament periodístic, fet que obliga al documentalista a adaptar-se.

- El fet de disposar dels vídeos en baixa resolució en els sistemes de gestió dels departaments, és un dels factors que aporta més agilitat i rapidesa en relació a l'usuari. Els documentalistes coincideixen en què un dels avantatges de la nova era digital és poder consultar el document a la mateixa interfície on es fan les cerques. Això evita, com abans, haver de desplaçar-se a l'arxiu físic, fet que agilitza l'accés al document final.

- Selecció: En línies generals, la política de preservació a les televisions és la mateixa: cal guardar tot el que s'emet. Segons a quina televisió, el concepte d'emissió pot ser més ampli, com per exemple a TV3, on l'emissió, és a dir, el que s'ha de catalogar per mandat, la conformen: el paral·lel d'antena, el preparat per difusió i el master. En totes les televisions, on realment els documentalistes han de fer selecció és amb els bruts, els originals de rodatge. En alguns casos, ho fan amb per ells mateixos i en d'altres amb l'ajuda dels periodistes. No existeix una política tant clara com amb les emissions, sinó que depèn del criteri del propi documentalista, que es guardarà o no aquelles imatges en funció de la seva rellevància, tenint en compte valors històrics, de contingut o de qualitat gràfica. En les grans televisions, TV3 i RTVE, es constata més autonomia per part dels documentalistes. En les petites, com ara BTV, els editors fan una preselecció de plans, fet que estalvia feina al documentalista. A 8tv no han de fer selecció, es cataloga tot el que entra.

- Catalogació i anàlisi documental: No existeixen estàndards de catalogació per a departaments de documentació televisius, així com la *ISBD* per les biblioteques o la *ISAD-G* pels arxius. Confeccionen el seu propi vocabulari documental

construït a partir del llenguatge periodístic i de recomanacions de normatives tipus *ISBD* o *Library Of Congress*. En el cas de TV3 per exemple, s'han basat molt en el model francès. En els seus inicis, un grup de professionals va viatjar a França a formar-se com a documentalistes.

- El nivell de descripció no s'aplica d'igual manera en tota la documentació que arriba als departaments. La documentació pròpia de la televisió es nodreix d'una catalogació molt més rica i detallada, mentre que la documentació aliena es cataloga de manera més simple, amb els punts d'accés bàsics. En aquesta qüestió, al igual que amb la selecció dels originals de rodatge, torna a tenir importància el criteri personal del periodista. Dins de la programació pròpia, es poden trobar vídeos més rellevants que altres. Per exemple, com bé deia la Dolors Gonzalo de RTVE, un entrenament més del Barça no serà tant important com unes declaracions sobre el cas Pujol, on el documentalista s'hi aplicarà més.
- Quan un documentalista televisiu cataloga un vídeo es troba amb que algunes metadades ja li han vingut xuclades per part dels periodistes. A BTV per exemple, els títols de les notícies arriben com *Notícia1*, *Notícia2*, etc. Aquestes metadades s'han de revisar ja que els periodistes no modifiquen el llenguatge màquina. Ens trobem en un panorama en el qual els documentalistes es plantegen demanar més col·laboració als periodistes en quant a les dades dels registres. Tot i que en molts casos ho fan, no està establert com una ordre, sinó que molts periodistes segueixen sense modificar el llenguatge màquina.
- Cadena de producció i propostes de contingut: La digitalització a les televisions és el factor més influent en el canvi dels documentalistes. Ha aportat més visibilitat als departaments de documentació. Ara es situen en totes les fases de la cadena de producció i abans, pràcticament només al final. La clau de la proximitat amb l'usuari ha estat que la digitalització ha obligat al documentalista a entrar a la fase de producció dels programes ja que la ingesta es fa en digital i per tant, els documentalistes són els primers en rebre els documents, els tracten documentalment en la fase de producció i, al final, els cataloguen per a ser arxivats al fons documental.
- El coneixement de l'arxiu de la casa permet als documentalistes fer suggeriments als periodistes. A vegades és simplement recordar una efemèride. Passa d'igual manera amb el web, on també es difon contingut d'arxiu. Excepte

a 8tv, les altres tres televisions asseguren donar imatge fixa i en moviment per als portals web. Dit això, podem afirmar que el documentalista se suma a la generació de continguts en el seu paper de suggeridor o conseller.

- Difusió: La difusió externa que es pugui fer del departament de documentació és aquesta: les imatges d'arxiu passades per antena. Del departament com a tal no es fa, més enllà de la intranet interna, on la unitat de treball es dona a conèixer informativament.
- Usuaris: L'entrada del documentalista a la cadena de producció el fa estar en constant contacte amb l'usuari. El redactor necessita la nova imatge ingestada i indexada per a la fase de producció i alhora pot necessitar la imatge d'arxiu per a il·lustrar-ne la nova. Això es converteix en una demanda constant d'informació, fet que ha encaminat a molts documentalistes a treballar a les mateixes redaccions dels programes, com bé hem constatat a TV3 i RTVE. El tracte directe amb el periodista és una forma de treball que està creixent i que molts departaments de documentació televisius estan adoptant.
- En tots els entorns televisius, els documentalistes coincideixen en la idea que els periodistes han de ser lo suficientment autònoms com per dur a terme les seves pròpies cerques. D'aquesta manera s'autodeterminen com un element de suport documental i no com a únics responsables en aquesta competència. Això depèn del nivell de formació que tinguin els usuaris. I és que són molts els que presenten limitacions a l'hora de cercar informació als sistemes documentals i es veuen obligats a acudir al documentalista. Al cap i a la fi, la raó de ser del departament de documentació s'acosta més a la gestió documental que a la del servei a l'usuari, no obstant, la realitat ens diu una altra cosa. En aquest sentit, es podria afirmar que el nivell de formació de l'usuari està profundament relacionat amb el volum de demandes que arriben als departaments. Cal dir que els periodistes d'informatius, que diàriament generen i emeten continguts, són menys dependents del departament de documentació ja que necessiten resultats immediats i la petició d'informació els faria perdre temps. Amb els programes d'entreteniment, on la producció d'un reportatge es pot planificar amb més temps, s'ajuden molt més del servei de documentació per a l'obtenció d'imatges.

- La formació en ús del software a les televisions és competència del departament de documentació. No obstant, es fa de manera molt puntual, per a actualitzacions del programari. La formació, des d'un punt de vista general, es dona per feta des dels inicis del programari en qüestió. D'aquesta manera, el documentalista es converteix en un formador constant ja que els usuaris obliden el funcionament dels programes i necessiten suport constant. Únicament a TV3 es constata una profunda formació per part dels administradors del *Digiton*, que són documentalistes.
- Els departaments de documentació cada vegada estan més relacionats amb l'àmbit jurídic. Això està directament relacionat amb la programació aliena. Aquesta programació, com pot ser la *Champions League* o el *Mundial de Formula 1*, està gravada per altres entitats i la televisió en pot o no tenir els drets. Això s'ha de consultar i indicar a l'hora de la catalogació, en cas que algun usuari hi vulgui accedir. Per altra banda, els departaments es poden trobar amb casos relacionats amb propietat intel·lectual quan s'interessen per materials d'altres televisions, com passa sovint entre TV3 i RTVE. Els departaments de documentació aliens s'estan convertint en un nou col·lectiu d'usuaris i les qüestions jurídiques un camp de treball emergent.
- Productes documentals: En matèria de productes documentals tots disposen, lògicament, d'eines documentals clàssiques com ara els tesaurus o els lèxics. Alguns els tenen introduïts dins el programari, com a TV3, i d'altres, el gestionen a través de softwares independents. El panorama general demostra que el documentalista coneix millor que el periodista el material audiovisual que custodia la televisió. Això es fa visible en la generació d'alguns productes documentals per part dels departaments de documentació. Ens referim a les previsions, als dossiers temàtics i als catàlegs. Són paquets d'informació amb un denominador comú: una persona pública, una institució, un programa de televisió, un esdeveniment polític important, una efemèride esportiva, etc. Es recullen imatges i/o informació en general al respecte perquè els periodistes estiguin al dia de la qüestió i disposin de material necessari en cas que el necessitin. D'aquesta manera, en relació als continguts, els documentalistes s'estan anticipant a allò que probablement es passarà per antena. A RTVE es parla de dossiers de premsa, a Barcelona Televisió en Tomeu Mas afirma que hi

ha moments en que el documentalista fa la cerca abans que li demanin i a TV3 tenen l'arxiu catàleg, una base de dades que recull una fitxa informativa de tots els programes que s'han fet a la casa. Molts usuaris ho consulten en el moment de creació d'un programa, per tal saber el que ja s'ha fet i el que no.

El marc de la documentació televisiva es troba en una situació de ple creixement impulsada fonamentalment per la transició dels sistemes analògics als sistemes digitals. Independentment de la dimensió i les característiques de cada televisió, totes han d'afrontar aquest procés d'adaptació en menor o major mesura. Arran dels nous formats digitals, hem pogut constatar l'aparició de nous perfils professionals als departaments de documentació com ara el tècnic en digitalització, el gestor de continguts o el recercador. D'ara en endavant en podrien sorgir més; relacionats amb qüestions jurídiques, de disseny web o de difusió a les xarxes socials. S'està generant un panorama prolífic en quant a fluxos de treball i el fet de familiaritzar-se amb la tecnologia és, ara i en el futur pròxim, una assignatura obligatòria per als documentalistes. Els mètodes de catalogació depenen del programari instaurat a les televisions i els criteris de selecció depenen dels documentalistes, a banda de les emissions, o no cal fer selecció perquè es preserven totes. La estreta relació entre documentalistes i periodistes és una realitat degut a que el material d'arxiu suposa un contingut de gran pes per a la reutilització i la il·lustració de nous productes audiovisuals. El documentalista participa activament en la generació de continguts suggerint temes a partir del que troba a l'arxiu. Es creen productes documentals de suport al vincle amb l'usuari com per exemple previsions, dossiers temàtics o cursets formatius. En definitiva, ha augmentat la visibilitat i funcionalitat del documentalista televisiu, actiu en totes les fases de la cadena de producció.

7. Mancances i possibles estudis futurs

La metodologia d'aquest treball ha implicat un tracte directe amb els departaments de documentació. Tenint en compte que són unitats de treball amb un volum de feina diària molt elevat, la seva dedicació pot donar resultats més o menys satisfactoris en funció del que es demani. Cal dir que les entrevistes han resultat molt satisfactòries i s'ha recollit la major part de la informació d'aquest treball en elles. No obstant, hi ha hagut mancances en altres fonts d'on poder obtenir informació complementària; em refereixo a:

a) La oportunitat d'experimentar *in situ* amb els programaris. Els documentalistes, amb el temps just, únicament varen poder ensenyar-me els programaris per ells mateixos en les pantalles dels seus ordinadors. Cal destacar que a Televisió Espanyola vaig tenir l'oportunitat de poder observar-ho amb més deteniment, inclús com feien el procés de la ingesta.

b) Obtenir el formulari de dades dels quatre departaments. Únicament Barcelona Televisió i Televisió Espanyola han emplenat el formulari de dades complementari a l'entrevista. 8tv em va donar algunes dades per mitjà del correu electrònic i TV3 ho va rebutjar directament. Tampoc ha estat possible obtenir fotografies dels departaments de TV3 i RTVE, s'han cercat a la xarxa.

c) S'han obtingut pocs documents interns dels departaments, especialment de les televisions grans.

- BTV: Proposta de criteris de selecció, captura de pantalla d'*iNews* i fotografia del departament.

- 8tv: Fitxer *Word* amb captures de pantalla de *VSN*, Fitxer *Power Point* amb la presentació del departament i la televisió i fotografia del departament.

- TV3: s'han recollit documents de la memòria del *Pràcticum*; captures de pantalla de *Digiton*.

- RTVE: captura de pantalla d'*AVID*.

d) El temps dedicat al treball de camp, que depenia totalment de la disponibilitat dels documentalistes, no ha permès fer una observació més profunda on poder identificar els fluxos de treball, el contacte amb els usuaris i l'ús de l'equipament. Sí que, en tots els centres, els documentalistes m'han ensenyat la televisió (estudis, redaccions, platós, continuïtats, etc.)

S'hauria pogut fer un apartat de visió més profunda sobre el passat, més enllà del que ja s'ha comentat. Fins fa pocs anys, els departaments de documentació eren completament diferents; treballaven amb mètodes de treball analògics, bases de dades referencials i molt d'espai per a emmagatzemar les cintes. Descriure amb més detall aquesta qüestió hauria aportat impacte i fonament a la explicació del canvi cap als formats digitals.

Per últim i en relació a la bibliografia, cal dir que hi ha poques publicacions centrades especialment en les televisions petites: 8tv i BTV. Únicament he localitzat un article del documentalista Tomeu Mas de Barcelona Televisió, precisament un dels entrevistats.

De cara a possibles estudis futurs, es considera molt important l'avenç de la tecnologia en els departaments de documentació. La digitalització ha introduït un nou entorn de treball que exigeix a les televisions la substitució de sistemes analògics per sistemes digitals en els processos de producció, emissió, emmagatzematge i arxiu. Els avenços en les tasques de selecció, preservació i tractament documental converteixen als documentalistes en la base de la gestió dels continguts digitals generats. Podem afirmar que aquest panorama no està del tot instaurat tenint en compte que encara hi ha moltes cintes a les televisions i els projectes de transformació estan, en molts casos, en ple procés. En aquest sentit es poden fer molts estudis sobre com les televisions s'estan adaptant al canvi, ja que és i serà encara un tema molt latent. Seria interessant fer un anàlisi de les inversions que han fet les televisions en mitjans tecnològics o del paper que ha tingut la formació en l'ús de l'equipament.

S'està vivint un canvi en les funcions tradicionals dels documentalistes. Aquesta situació pot suposar un canvi positiu com pot ser l'aparició de nous perfils professionals, i una participació més activa d'aquests professionals en l'elecció o el disseny de software de gestió de contingut. Les futures vinculacions amb el disseny, la informàtica o les xarxes socials, són elements a tenir en compte.

Arribarà un moment en el qual els programaris que fan servir els documentalistes a les televisions quedaran inadaptats a les noves formes de treball. En relació a això, caldrà veure com les televisions gestionen el canvi o l'actualització del software sense haver de perdre informació. En el cas de 8tv, per exemple, es va perdre molta documentació degut a errors informàtics. En aquest sentit seria interessant saber si les televisions fan

còpies de seguretat o preveuen plans d'actuació en possibles situacions futures d'aquest tipus.

S'intueix que la propietat intel·lectual es relacionarà cada vegada més amb els documentalistes, tenint en compte que són els principals agents en l'adquisició i preservació dels documents audiovisuals digitals que es generen en un territori. Els documentalistes es veuen obligats a conèixer la llei al peu de la lletra quan han de comprar, vendre, cedir, transferir i catalogar documents. Una possibilitat futura seria col·locar especialistes en legislació als departaments de documentació.

Resum de temes emergents:
Projectes de digitalització
Adaptació digital
Obsolescència i còpies de seguretat
Nous perfils professionals
Propietat intel·lectual
<i>*Nota:</i> Tots ells, excepte Propietat intel·lectual, estan directament relacionats amb la digitalització des d'un punt de vista general.

Taula 4: resum de temes emergents

8. Bibliografia

Abadal, Ernest (2006). *Mètodes i tècniques de recerca en BiD*. [material docent]. Universitat de Barcelona <http://eprints.rclis.org/15722/1/1-%20Fonaments-alumnes.pdf> [Consulta: 28-03-2015]

Agirreazaldegui Berriozabal, Teresa (2011). «La gestió de materials audiovisuals de programes informatius a les cadenes de televisió generalistes». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, juny, núm. 26. <http://bid.ub.edu/26/agirreazaldegui1.htm> [Consulta: 04-02-2015]

Anton, Laura; Guallar, Javier (2014). «Análisis de los archivos audiovisuales en internet de las televisiones autonómicas españolas». *Revista Española de Documentación Científica*, vol. 37, n. 1, enero-marzo 2014, e033. <http://redc.revistas.csic.es/index.php/redc/article/view/836/1072> [Consulta: 19-02-2015]

Baranda del Campo, Cristina (2012). «La barrera entre el periodista y el documentalista». *Documentación de las Ciencias de la Información*, vol. 35, p. 101-117. <http://revistas.ucm.es/index.php/DCIN/article/view/40448/38798> [Consulta: 08-05-2015]

Caldera Serrano, Jorge; Arranz Escacha, Pilar (2012). *Documentación audiovisual en televisión*. Barcelona: Editorial UOC (El Profesional de la información: 13). ISBN 978 84 90299821

Caridad Sebastián, Mercedes; Hernández Pérez, Tony; Rodríguez Mateos, David; Pérez Lorenzo, Belén (2011). *Documentación audiovisual: Nuevas tendencias en el entorno digital*. Madrid: Síntesis. ISBN 978-84-975674-6-6

Castillo Blasco, Lourdes; Soler Monreal, Concha (2014). «Anàlisi dels articles publicats sobre documentació televisiva a Espanya (1984-2014)». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, desembre, núm. 33. <http://bid.ub.edu/33/castillo1.htm> [Consulta: 04-02-2015]

Conesa, Alícia (2013). «De la videoteca a l'arxiu digital: evolució del Departament de Documentació de Televisió de Catalunya». *Trípodos*, núm. 31.

<http://www.raco.cat/index.php/Tripodos/article/viewFile/262075/349257> [Consulta: 04-02-2015]

De Mon, Adrian; Guallar, Javier (2014). «Análisis de las videotecas de las principales televisiones en España». *Cuadernos de documentación multimedia*, vol. 25. <http://revistas.ucm.es/index.php/CDMU/article/view/47472/44480> [Consulta: 20-05-2015]

García de Torres, Elvira, *et al.* (2011). «Uso de Twitter i Facebook por los medios iberoamericanos». *El profesional de la información*, vol. 20, núm. 6. <http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2011/noviembre/02.pdf> [Consulta: 20-04-2015]

Giménez-Rayó, Mabel; Guallar, Javier (2014). «Centros de documentación en televisión y productos documentales». *El profesional de la información*, vol. 23, núm. 1. <http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2014/enero/02.html> [Consulta: 04-02-2015]

González-Ruiz, David; Térmens, Miquel; Ribera, Mireia (2012). «Aspectos técnicos de la digitalización de fondos audiovisuales». *El profesional de la información*, v. 21, n. 5, pp. 520-528. <http://eprints.rclis.org/17740> ; <http://dx.doi.org/10.3145/epi.2012.sep.12> [Consulta: 12-05-2015]

Guallar, Javier (2003). «Mètodes i tècniques de recerca en els articles de documentació periodística a Espanya (1997-2002)». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, número 11, desembre. <http://bid.ub.edu/11gualla.htm> [Consulta: 30-03-2015]

Hidalgo-Goyanes, Paloma (2013). «Prevenir la amnesia colectiva: el acceso público a los archivos de televisión». *Documentación de las ciencias de la información*, v. 36, pp. 143-166. <http://revistas.ucm.es/index.php/DCIN/article/view/42946> [Consulta: 12-05-2015]

Huurnink, Bouke; Snoek, Cees G. M.; De-Rijke, Maarten; Smeulders, Arnold W. M. (2010). «Today's and tomorrow's retrieval practice in the audiovisual archive». En: *ACM Intl conf on image and video retrieval*.

Lizarralde, Koldo (2009). «Media asset management (MAM) y plataformas de digitalización de contenidos de ETB (transcripción de la ponencia)». En: *Dokumentazio zerbitzuak Euskal Herriko komunikabideetan / Los servicios de documentación en los medios de comunicación del País Vasco*. Euskal Herriko Unibertsitatea / Universidad del País Vasco, pp. 159-181. <http://eprints.rclis.org/15788> [Consulta: 12-05-2015]

López-De-Quintana-Saéz, Eugénio (2014). «Rasgos y trayectorias de la documentación audiovisual: logros, retos y quimeras». *El profesional de la información*, vol. 23, núm. 1. <http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2014/enero/01.html> [Consulta: 04-02-2015]

López de Solís, Iris; Nuño Moral, María Victoria; Cuadra Colmenares, Elena de la (2014). «Panorama de les fonts audiovisuals internacionals en televisió: contingut, gestió i drets». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, desembre, núm. 33. <http://bid.ub.edu/33/lopez1.htm> [Consulta: 04-02-2015]

Martínez, Virginia; Mas, Tomeu (2010). «El documentalista audiovisual del Centro de Documentació de Barcelona Televisió». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, juny, núm. 24. <http://bid.ub.edu/24/martinez2.htm> [Consulta: 04-02-2015]

Nachreiner, Thomas (2009). «The digitization of audiovisual archives. Technological change within the structures of reproduction». En: Riha, Daniel; Mak, Anna. *Digital memories: exploring critical issues*. Interdisciplinary Press, pp. 149-158. https://www.researchgate.net/publication/215633121_The_Digitization_of_Audiovisual_Archives_Technological_Change_Within_the_Structures_of_Reproduction [Consulta: 12-05-2015]

Rubio, Albert; Guallar, Javier (2014). «Funcions del documentalista en un mitjà de comunicació audiovisual digital. Estudi de cas: ReITV». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, desembre, núm. 33. <http://bid.ub.edu/33/rubio1.htm> [Consulta: 04-02-2015]

Tuytelaars, Tinne (2012). «Content-based analysis for accessing audiovisual archives: alternatives for concept-based indexing and search». En: *13th Intl workshop on image analysis for multimedia interactive services (Wiamis 2012)*.

<http://homes.esat.kuleuven.be/~tuytelaa/Tuytelaars-BeyondConceptSearch-WIAMIS12.pdf> [Consulta: 12-05-2015]

Recursos web (blogs):

«La difusión de los servicios de Documentación Escrita de TVE frente al avance de Google: problemas y soluciones. Resumen de la intervención de Manuel Aguilar en las IX Jornadas de Gestión de la Información». *Buscanoticias*, 28 de noviembre de 2007. <http://buscanoticias.blogspot.com/2007/11/la-difusin-de-los-servicios-de.html> [Consulta: 22-04-2015]

«Documentación en Mediaset España: El Programa de Ana Rosa». *El Documentalista Audiovisual*, 27 de febrero de 2015. <http://eldocumentalistaaudiovisual.com/2015/02/27/documentacion-en-mediaset-espana-el-programa-de-ana-rosa-2/> [Consulta: 03-04-2015]

«Entrevista a Juan Antonio Albert Salgado, responsable de documentación de programas de Mediaset España». *Lo que viene siendo una documentalista*, 10 de marzo de 2015 <http://loqueviene siendo una documentalista.blogspot.com.es/2015/03/entrevista-juan-antonio-albert-salgado.html> [Consulta: 03-04-2015]

9. Annexos

9.1 Àudios de les entrevistes

Els enregistraments sonors de les quatre entrevistes tenen accés en aquest enllaç de Dropbox.

9.2 Entrevista

UB – Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Treball de Fi de Grau – **Lluís inarejos Vendrell**

Estudi de la gestió documental en les televisions catalanes de referència

Metodologia: entrevista a un documentalista de cadascun dels 4 centres televisius estudiats en aquest treball: TVC, TVE, BTV i 8TV.

Objectiu: Rebre informació per part del professional del centre sobre certs aspectes concrets relacionats amb el Departament de Documentació en qüestió; Organització i estructura, Software, Tractament Documental i Selecció, Digitalització i nous formats, Usuaris (periodistes) i Diferències amb altres televisions i futur professional.

Comentaris: a) En el cas que l'entrevista no esdevingui satisfactòria, es tornarà a sol·licitar una de nova si existeix la possibilitat. b) La durada de l'entrevista dependrà de la mesura o nivell de detall amb el qual el documentalista s'expressi. c) És interessant poder experimentar *in situ* una sessió de treball al Departament en qüestió per tal de poder descriure amb més fonament com desenvolupen el tractament documental dels seus documents. d) Alhora, l'obtenció de captures de pantalla resultaria un element beneficiós i de suport a l'estudi de cas.

*l'entrevista serà enregistrada i, posteriorment, transcrita.

Entrevista

Prèviament a les preguntes: presentació del documentalista

(nom, edat, funcions al departament, temps acumulat a l'entitat...)

Organització i estructura

- Podries presentar-me breument la entitat mare (televisió) a la qual pertanyeu?
- Des de quan funciona el vostre servei de documentació?
- Quants documentalistes formeu el Departament i com esteu estructurats (tant a nivell d'espai com d'organigrama)?
- Treballeu amb més material audiovisual a banda dels informatius?

Software

- Quin software utilitzeu per a dur a terme les vostres tasques? Me'l pots descriure breument?
- És el mateix programari que fa servir la resta de personal de la casa?
- Creus que presenta limitacions en relació a la vostra feina? Podries donar-me algun exemple si és el cas?

Tractament Documental i Selecció

- Feu la catalogació dels documents audiovisuals en base a algun model ja establert?
- Disposeu de normatives i/o productes propis? (programari, llenguatge documental, tesaurus,...)
- Quins documents queden al marge del tractament documental? Us trobeu amb què heu de fer selecció? (per exemple en el cas dels editats i els originals)
- Quins criteris seguïu a l'hora de fer selecció? La feu vosaltres o els periodistes?

Digitalització i nous formats

- Disposeu de fons retrospectiu?
- La feina regular del Departament permet ahora fer digitalització de fons antic? Us plantegeu metes al respecte?
- En que ha influït el pas d'analògic a digital? Pots explicar-ho amb algun exemple concret?

Usuaris (periodistes)

- Quin i com és el vostre vincle professional amb el periodista?
- Rebeu peticions dels periodistes amb freqüència? De quin tipus?
- Et consta que els periodistes facin, per ells mateixos, tractament documental de les imatges?
- Quin paper creus que té el documentalista en la cadena de producció? És la descripció de la imatge una fase clau per a generar o complementar continguts audiovisuals?
- Feu algun tipus de producte cap a l'usuari final (com ara cronologies o previsions)?
- El Departament col·labora amb el web de la televisió? I en l'apartat d'arxiu del web en concret?
- Feu algun tipus de difusió de la vostra feina (per exemple a les xarxes socials)?
- Feu formació d'usuaris?

Diferències amb altres televisions i futur professional

- Coneixes algun altre Departament de Documentació d'una televisió de les mateixes característiques (àmbit, pública/privada...)? Hi trobes alguna diferència?
 - Com t'imagines el Departament d'aquí a 5-10 anys? Els documentalistes seguirem tenint utilitat? Evolucionem cap a un altre perfil professional?
- Alguna cosa interessant que vulguis afegir?

Persona entrevistada

Nom i cognoms:.....

Edat:.....

Televisió:.....

Funció al Departament:.....

Experiència acumulada:.....

Entrevistador

Lluís Inarejos Vendrell

24 anys

Estudiant (Informació i Documentació, UB)

Entrevista en motiu de l'estudi de camp en el qual s'analitzen els departaments de documentació de TVC, TVE, BTv i 8TV.

Barcelona, 2 de febrer de 2015

9.3 Formulari de dades

Universitat de Barcelona – Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Treball de Final de Grau – **Lluís Inarejos Vendrell**

Formulari de dades del Departament de Documentació

Nom de l'entitat/televisió:

Cap del Departament:

Persona qui emplena aquest formulari:

*indicar càrrec dins el Departament

ORGANITZACIÓ I ESTRUCTURA			
Número total de membres del departament		Any de naixement del departament	
Número de membres per càrrec	*(documentalistes, gestors de contingut, Tècnics de digitalització...)		
Àmbits de treball del Departament	☐ Informatius ☐ Esports ☐ Programes d'entreteniment ☐ Web ☐ Documentació escrita ☐ Digitalització de fons antic ☐ Altres		

	*marcar (i concretar "Altres")

SOFTWARE   <i>(Programaris amb els quals treballa el departament de documentació)</i>

SOFTWARE 1	
Nom	
Any d'entrada	
*marcar	☐ Adquirit ☐ Propi
Breu descripció	

SOFTWARE 2	
Nom	
Any d'entrada	
	☐ Adquirit

☐ Propi	
*marcar	
Breu descripció	

<i>SOFTWARE 3</i>	
Nom	
Any d'entrada	
☐ Adquirit	
☐ Propi	
*marcar	
Breu descripció	

FONS RETROSPECTIU

Número de documents per format	
Fons digitalitzat	*indicar amb número exacte (o bé, percentatges)
Eina de digitalització	

PRODUCTES GENERATS PEL DEPARTAMENT

- Tesauros

- Manuals de catalogació/descripció
- Biografies
- Efemèrides
- Anuaris
- Cronologies
- Dossiers temàtics
- Fitxes d'organismes
- Guies de recursos a Internet
- Previsions
- Sessions formatives

- ALTRES

Notes:

.....

***Tesaurus:** llistat de termes emprats per a representar conceptes (permet establir relacions).

***Manuals de catalogació/descripció:** guió d'aplicació d'una determinada descripció de les imatges.

***Biografies:** document d'ordre cronològic dels esdeveniments d'un personatge públic.

***Efemèrides:** relació cronològica de fets importants del passat que es recorden amb motiu del seu aniversari.

***Anuaris:** relació cronològica dels principals fets esdeinguts durant l'any agrupats per àrees temàtiques.

***Cronologies:** relació cronològica de fets sobre un tema concret i en un determinat període.

***Dossiers temàtics:** relació d'esdeveniments sobre un tema que inclou material audiovisual relatiu a ell (competicions esportives, campanyes electorals, conflictes internacionals, etc.)

***Fitxes d'organismes:** informació (escrita i/o audiovisual) sobre organismes nacionals i internacionals que poden ser susceptibles de convertir-se en notícia o complementar-ne d'altres.

***Guies de recursos a Internet:** selecció de recursos classificats per temes que puguin resultar d'interès per a les redaccions.

***Previsions:** agenda de fets que es preveu que ocorraran, incloent imatges relacionades.

***Sessions formatives:** formació d'usuaris en l'ús del programari de la casa.

*marcar (i concretar "Altres")

USUARIS DEL DEPARTAMENT

- Periodistes
- Editors
- Redactors
- Informàtics
- Premsa
- Càmeres
- Dissenyadors gràfics
- Departament Jurídic
- Departaments de documentació aliens
- Altres

Notes:

.....

*marcar (i concretar "Altres")

Lluís Inarejos Vendrell

638 205 090

ewisttt@gmail.com

Universitat de Barcelona

